

Brassói Lapok

Ara 5 lei

Szombai
1931 * április 18

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

88. szám
XXXVII. évtolvam

Ara 5 lei

A SPANYOL ETIKETT

A bukott dinasztiák száma eggyel szaporodott. XIII. Alfonz spanyol király helyett köztársasági kormány vette át a hatalmat.

Dramai gyorsasággal következett be ez a fejlemény. Tegnapelőtt még Primo de Rivera diktatúrája, tegnap még Berenguer kötéltanca, ma már — köztársasági kormányforma. Köztársaság egy olyan országban, mely valamikor a legbüszkébb uralkodók hitbizománya volt, amely a spanyol etikettet adta a világ monarchikus intézményei számára, s a melyről II. Fülöp a császári hatalom dőllyével hirdette: Benne sohasem nyugszik le a nap.

Bizony sokszor lenyugodott azóta, s a német birodalmi császárok egykori büszkesége, XIV. Lajos félelmes ellenfele, s még a hódító Napoleonnak is hosszú ideig dacos feltartója, sorra vesztetve szárazföldi és tengeri birtokait. Lassanként csak a spanyol etikett maradt meg, s a belső viszályok hosszú sora a trónért és hatalomért.

XIII. Alfonz nem volt sem jobb, sem rosszabb az elődeinél, csak éppen az új idők szelleme iránt nem volt fogékony, s azt hitte, hogy a spanyol szertartás és az én hadseregem, amire támaszkodott, minden hatalomnál, még a közvéleménynél is erősebb.

Pedig a spanyol nép szelleme, a benne élő nagy és nemes indulatok, rendkívüli fogékonyasága a kor jelszavai és áramlatai iránt, melyeket világhírű költők, tudósok, bölcselők hangoztatnak és világítanak meg számára, régóta nyüvésnek érezte a diktatúra jármát és korlátait. A Mussolini példája csak paródia lehetett ott, ahol egy őskori előítélet sziklafa alá meredt állandóan a haladás útjába, s a korszerű fejlődés sodró áradatát a szoldateszka kardvágásával akarták feltartani.

Majd eljön az olasz diktatúra halálos csödéje is. Az, hogy még létezik, nem alkotmányon kívüliség értékének és nélkülözhetetlenségének a szószólója, hanem kivétel amaz axiomaszerű szabály alól, hogy a népet csak a népért és a nép által lehet és szabad kormányozni. A királyságok nem önmagukért vannak, s a hol az uralkodó nem polgára, hanem autokratája akar lenni az országnak, s a hol nem a jog és a törvény az irányító hatalom, hanem az akarata ellen felhasználható katonai erő, mely az ellenség helyett a saját véreire szegezi fegyverét, ott már befellegzett a dinasztikus uralomnak, ott feltartóztatlanul jön a felszabadulás és szabadság kora, az alkotmányos királyságban vagy köztársaságban jelentkező demokrácia.

XIII. Alfonz bukása egy abszolutisztikus országban, amilyen Spanyolország volt, nem maradhat tanulságok nélkül, mintahogy a cári Oroszország összeomlása, a Hohenzollernnek és Habsburgok bukása is mély s nevezetes alkalom népek, kormányok, uralkodók okulására.

De nemcsak dinasztikus szempontból fontos a szabadság elvein alapuló kormányzás. Az igazságosságnak és jogtisztaságnak át kell járnia a közélet minden tényezőjét, ha azt akarják, hogy az ország biztos jövőt zavartalan körülmények között érhesen el. XIII. Alfonz bukását nem kevésbé siettetette, hogy az alkotmányosság látszatával szédelt, mindig jobbnak akart mutatkozni, hogy mindenekelt megtevésszen, s legkomolyabb ígéreteit ép oly kevésbé vette komolyan, mint a spanyol nép legkomolyabb akaratát. Becsapásra dolgozott, s maga esett a csapdába, a trónja biztosítása volt a legfőbb gondja és az tört össze.

Spanyol viaszkkal sem lehet többé összeragasztani.

A párvezérek percről-percre változó taktikázása után:

Titulescu visszaadta a nagy koncentráció megalakítására vonatkozó megbízatását

Bukarest, április 16.

Szerda délután és az ezt követő éjszaka a belpolitikai izgalmak tetőpontra hágtek. Az események olyan irammal kergették egymást, hogy még a fürgé bukaresti sajtó sem tudta pontosan követni őket. Este nyolckor már felhivatalos jelentések szügguldottak végig a telefon és távíródrótokon a koncentrációs kormány megalakulásáról. Ez a hír azonban nem bizonyult valóznak, holott forrása maga a miniszterelnök volt. A helyzet rövidesen megváltozott s aztán szinte óráról-órára jöttek az új fordulatok, annak ellenére, hogy a pártvezéreknek adott 24

órás terminus lejárt. Az uralkodó ugyanis egész éjjel talpon volt s a királyi audienciák egymást érték.

Az utolsó órák lázas eseményeit a nemzeti-parasztpárt és a liberális megegyezése indította utnak. Mindkét párt azt közölte Titulescuvál, hogy elfogadja az eddigi feltételeket, ha a koncentrációs kormányban más pártalakulat is részt vesz. Arra azonban nem vállalkozhatik a két nagypárt, hogy a többi pártok kimaradásával segítse diadalra Titulescu célkitűzését. Ezt a határozatot Titulescu már a kora délutáni órákban megkapta. De értesültek róla a kispártok is.

Az első bonyodalom

A két nagypárt közös határozata rendkívül megjavította a kispártok helyzetét. Ugy Lupu, mint Bratianu George és Averescu, rendkívül elégedetlenek voltak azokkal a feltételekkel, amiket Titulescu az ő részükre szabott. A király akaratával azonban nem akartak szembeszállani, illetve nem merték volna vállalni azt a felelősséget, hogy a koncentráció miattuk hiúsuljon meg. Abban a pillanatban azonban, amikor a két nagypárt kijelentette, hogy a koncentrációban csak akkor vesz részt, ha kettőjükön kívül még legalább egy pártcsoporthoz is tárcát vállal, a kispártok elérkezettnek látták az időt meglehetősen tulzott igényeik kiharcolására.

A király közbelép

Titulescu jelentése után az uralkodó audienciára kérette magához Luput és Bratianu Georget. A két pártvezér öt órákor jelent meg a királyi palotában. Az audiencia rendkívül sokáig tartott. Ebben a pillanatban teljes tájékozatlanság uralkodott politikai körökben. Titulescu azonban reménykedett, hogy a királyi audiencia megteszi a hatást vagy Lupunál, vagy Bratianu Georgenál, vagy mind a kettőnél. A miniszterelnökségen is ez volt a hangulat. A sokáig tartó királyi kihallgatások aztán ezt a hangulatot a bizonyosság érzéséig dagasztották, úgy annyira, hogy este nyolc óra körül a miniszterelnökségről kikerült az első hír a kormány megalakulásáról. E hír szerint az új kormányban Jorga és Averescu csoportjának kivételével az összes pártok résztvesznek. A sajtótudósítók felhivatalos jellellegel nyomban továbbították a jelentéseket.

Igy történt, hogy az este nyolcórás leadások szerint a külföldi lapok is a koncentrációs kormány megalakulásáról kaptak hírt.

Rövid félóra alatt azonban teljesen megváltozott a helyzet.

A kispártok vezérei nyakasaknak bizonyultak, a királyi audienca sem hatotta meg őket.

Ragaszkodtak ahhoz, hogy Titulescu honorálja különösen a mandátum-elosztásra vonatkozó követeléseiket.

Fél kilenckor tehát újra csak az volt a helyzet, hogy a koncentráció nem jöhet létre.

Lupu, Bratianu George és Averescu pártja szinte egyidőben jelentette be Titulescunak, hogy a kapott feltételek mellett nem vehetnek részt a kormányban. A helyzet tehát felborult. Titulescu jelentést tett a királynak, hogy a két nagypárt engedékeny magatartását nem értékesítheti, mert a feltétel az, hogy rajtuk kívül még legalább egy párt belépjen a koncentrációba, a kis pártok azonban ezt egyöntetűen visszautasították. Érdekes, hogy Jorgával eddig senki sem törődött. Legalább is a nyílt színen nem. A kulisszák mögött azonban érdekes munka folyhatott, mint a következők mutatják.

Ekkor jött az a bomba, amire a kispártok nem számítottak s amit minden valószínűség szerint a kulisszák mögött készítettek elő.

Jorga megmenti a helyzetet és elárulja a kispártokat

Este nyolc óra után Jorga telefonon érintkezésbe lépett pártja alelnökével, Munteanu-Ramnic-kal s a következőket közölte vele:

— Nem akarok következtetni lenni eddigi kijelentéseimhez, mégis úgy találom, hogy a jelenlegi körülmények között engedelmessé kell a királynak. Kérem tehát, közölje nevemben Titulescuvál, hogy

támogatni fogom a koncentrációt, sőt szükség esetén hajlandó vagyok tárcát is vállalni a Titulescu-kormányban.

A helyzet újra megoldódottnak látszott. Megvan az a harmadik politikai csoport, amelynek részvételét a két nagypárt feltételként kötötte ki.

Titulescu, mihielyt Munteanu Ramnic-tól megkapta hivatalosan is Jorga kezességét, (amiről egyébként már előre tudott, mert hírek szerint maga vette rá telefonon Jorgát erre a lépésre) nyomban kihallgatáson jelent meg a királynál. Kilenc órákor ment föl a királyi palota lépcsőjén és fél 11-kor távozott. Az alatt az idő alatt, amíg az uralkodónál volt, így alakult ki a politikai helyzet: megvan a szűkkörű koncentráció a nemzeti-parasztpárt, a liberális párt és a Jorga-párt részvételével.

A király ragaszkodik a teljes koncentrációhoz

Jorga váratlan és meglepő pálfordulása óriási izgalmat okozott a kispártok körében. Goga, Lupu és Bratianu George nyomban tanácskozássra ültek össze. Most már kitartani! — ez a vélemény alakult ki közöttük — még akkor is, ha náluk nélkül alakul meg a kormány.

A tanácskozás azonban nem tartott sokáig. Este 11 órákor a király Luput kérette magához. Ebből az új audienciából világosan kiderült, hogy

a király nem elégszik meg a fél megoldással.

Ő az összes pártokhoz intézte a felhívást, a legtöbb koncentrációt óhajtja, ragaszkodik tehát ahhoz, hogy a kormányban az összes pártok résztvegyenek.

Bratianu George: Nem tehetem

Lupu audienciája teljes egy óra hosszúig tartott, de nem hozta meg a kívánt eredményt. Lupu idegesen és elkeseredetten viselkedett. Kijelentette az uralkodónak, hogy a kapott feltételek mellett nem mehet bele a koncentrációs megoldásba. Tovább akar még tárgyalni Titulescuvál, kéri tehát az uralkodót, hogy csütsőtörök délelőtt 11 óráig adjon haladékot. Az uralkodó beleegyezett a gondoikozási időbe.

Az audencia végén Titulescu is megjelent. A bukaresti lapok értesülése szerint ez a találkozás Titulescu és Lupu között igen izgalmas volt. A rendkívül heves temperamentumú Lupu nekitámadt Titulescunak és a következőket vágta a szemébe:

— Nem ismerem el Önt a haza megmentőjének. Jól ismerem Önt eddigi működéséből. Az Ön pénzügyminisztersége alatt indult el Románia azon az úton, a melyen haladva oda jutott, ahol most van.

Az éles szóváltásnak a király vetett véget.

Lupu után, pontosan éjfélkor, a király Bratianu Georget fogadta, aki a marsall felszólítására már a palotában várakozott. Ez a kihallgatás is kerek egy óráig tartott és ez sem vezetett eredményre.

Bratianu George is azt mondotta, hogy a jelenlegi feltételek mellett nem léphet be a kormányba.

Ő is gondolkozási időt kért, amihez a király hozzájárult. Titulescu ennek az audienciának a végén is megjelent, de az ő jelenléte sem tudta más elhatározásra bírni Bratianu Georget, aki azzal távozott a palotából, hogy csütsőtörökön délelőtt 11 órákor adja meg Titulescunak a végleges választ.

Titulescu még ottmaradt a királynál és egészen 2 óra 20 percig fejtegette az uralkodó előtt a további lehetőségeket. Mikor távozott a királyi palotából, ezt mondotta az újságíróknak:

— Nos, holnap vége lesz. Többet nem tudtam elérni.

— Kik vesznek részt a kormányban?

— Hangzott a kérdés.

— Lesznek ott éppen elegenden.

A három érdekelt kispárt vezére, Lupu, Bratianu George és Goga még az éjjel

folyamán, 3 órákor tanácskozára ült üsz. eze, Vaitoiann tábornok lakásán. Határo- zatukat csütörtökön délelőtt 11 órákor közölte Lupu a királlyal.

Bejelentette, hogy Titulescu föltételeit nem fogadhatja el s így nem támogat-

hatja a koncentrációs kormány teroét.

Ugyanezt a határozatot közölte Titules- cuval 11 órákor Bratianu George és Go- ga is.

És most újabb fordulat következett:

Duca jelent meg tárgyalásra Titulescunál, de a designált miniszterelnök ki- jelentette, hogy tovább a kérdésben nem tárgyalhat mindaddig, amíg a királytól új megbízást nem kap az ugynevezett kis koncentráció létrehozására. Ő ugyanis csak a nagy koncentráció megalakítására kapott megbízást, ami nem sikerült s így ezt a megbízást vissza kell adnia a királynak.

Duca tudomásul vette a megváltozott helyzetet s pártja nevében kijelentette, hogy a kis koncentrációra vonatkozólag a liberális párt is teljesen új ajánlatot vár Titulescutól, mert az eddigi tár- gyalások világosan csak a nemzeti egy-

ség kormányára vona koztak.

A liberális párt végrehajtóbizottsága összetilve várta Duca jelentését. Határo- zatra azonban nem került sor, mert Duca

indítványára a gyűlést estére halasztot- ták, miután valószínűnek látszik, hogy a hármas koalícióra vonatkozó első aján- latkozat hamarabb nem kaphatják meg Titulescutól.

Titulescu visszaadja a megbízatást

Délután egy órákor Titulescu jelent- zett a királynál, hogy jelentse akciója si- kertelenségét és visszaadja a nagy kon- centráció megalakítására kapott megbi- zást. Az uralkodó ebeden is magánál tar- totta Titulescut, aki valószínűleg most

már újabb megbízást kap a hármas koa- lició létrehozására. Az erre vonatkozó tárgyalások a belépésre hajlandó harm- párt és Titulescu között csak a délután folyamán indulhatnak meg. Csütörtökön tehát új kormány már aligha várható.

A nyul és a repülőgép

Vadon-élet Berlinben

Vadászterület a város közepén

Berlin, április 16

Hát igen, kétségtelen, hogy az ember régi iskolatársaitól, akikkel valamikor együtt tanulta az életet a vadonban, nagy- gon elidegenedett. Különösen a városi és a nagyvárosi ember. De mégsem any- nyira, mintsem gondolnánk. Ha valaki Brassóban Berlinre gondol, a négy és félmillió ember jut eszébe, aki itt a kövek között összezsufolva él s aligha jut eszébe, hogy Berlinben állatok is él- nek. S pedig jó számmal. Nemcsak u. n. háziállatok, hanem vadállatok is. S nem a Zoo-ban bezárva ketrecben, hanem szabadon, a szabad természet ölen. Már amennyiben ilyenből még van a berlini kövek között.

Itt van mindjárt egy óriási nagy va- dászterület: a Tiergarten. Igaz, nagy vadak már nincsenek benne, amióta az utolsó nyulat 1909-ben egy konflis agyon gázolta. A nagyvadak közé legfeljebb a betörők s egyéb emberformájú üldözöt- tek számíthatók, akikre itt időnként a rendőrség rendez hajtóvadászatot.

Kezdjük felülről: a Kroll-Opera mel- lett lakik pl. egy kukik. Zenei érzeke választotta vele e lakást, vagy más kö- rülmény játszott közre, nem lehet tud- ni: kétségtelen csak az, hogy éjjel, ami- kor az autók lármája elül s az operát be- zárlják (most bezárták végleg, vajjon el- költözik-e a kukik?), lehet néha hallani kísérteties hangját. De ragadozó madá- rak is laknak ebben a nagy parkban, mely annak dacára, hogy a város legkö- zepén fekszik, néhol valóságos vadon: karvalyok, solymok s egy pár ölyv.

S ahol ragadozó madarak élnek, kell, hogy éljen a táplálékuk is. S tényleg úgy is van: a Tiergarten legelterjedtebb „vadja” a házinyul. Esti órákban néha csapatostól lehet őket látni a csendesebb zöld helyeken. Házinyulnál több csak patkány van: olyan sok, hogy hiába irt- ják mérgeggel s egyéb szilárd mér- gekkel. Na, aztán vakondok, sündisznó- egér, melyek félős természetüknél fogva csak ritkán láthatók. Annál inkább azon- ban a vadkacsák. Ezekre, illetőleg a gácsérokra tavaszanként rendszeres va- dászatot tartanak a Tiergarten vadászai. De aki ezt látni akarja, nagyon korán kell kelnie, mert ez a Berlin életében mindenesetre rendkívüli esemény kora hajnali órákban játszódik le. No és a kert tavaiban különböző halak, pontyok, s egyebek, melyek halászati jogát az ot- tani vendéglős bírli.

De ez csak a Tiergarten. S Berlinnek van még egy rakás nagy parkja, ahol szintén élnek „vadállatok”. Hogy még csak a tempelhofi nyulakról beszéljünk, amelyek a tanulmányosság egészen külö- nös fokát mutatják. (Egyébként nem eg-

yszer előfordult, hogy hazamenet keres- tül futott egy nyul (igazi nagyfülű mezei nyul) az uton előttem; akik kicsit kívül laknak, azokkal ez nem ritkán meg- esik, annyira, hogy már csak a legrit- kább esetben fordul az ember vissza.)

De a tempelhofi nyulak, az egészen különös valami. Valami ötven darab él a széles mezőn, a repülőtéren. Hogy ke- rültek oda, nem lehet tudni. Valahogyan ott rekedtek. S most már nincs más vá- lasztásuk, mint ott maradni, mert a ré- gi katonai gyakorlótér ma már teljesen körül van építve sokemeletes házakkal, köves utcákkal, melyeken rendőrök sé- tálnak. Egy szegény nyul számára át- hághatatlan akadály. Egyébként a Tem- pelhof nem volna rossz baka a nyulak számára, mivel itt nincs vadászhidny s soha sem kell félnie a vadász puskájától. De a természet, vagy ez esetben az öt pótoló emberi civilizáció kegyetlen: nem engedi a fákat az éjig nőni s a nyulakat a végtelenségig elszaporodni.

Mikor az ember úgy messziről látja a földre szállani a repülőgépet, olyan sze- lid, sima folyamatnak tűnik fel az egész, amiért külön imponál az ember- nek. A tempelhofi nyulak azonban, a kik egészen közelről élvezik, illetve szenvedik a startolást és a leszállást, er- ről más véleménynek vannak. Ugyanis a felszálló és leszálló repülőgép mégis elég nagy erővel rugaszkodik neki ahhoz, hogy a lyukat, melyben a tisztas nyulfa- milia meghúzódott az időjárás viszontag- ságai előtt (mert Berlinben sincs mindig szép idő), összeroppantsa s vele együtt a mitsem sejtő nyulcsaládot is a másvi- lágra expedálja.

De a szükség váratlan képességeket képes kifejleszteni: a tempelhofi nyulak megtanulták, hogy a füstoszlop után igazodjanak, mely után igazodnak a pi- lóták is. Mert le, éppen úgy mint felszá- lani a széllal ellentétes irányban jó. Ami azt jelenti, hogy egyszerre a repülőtér- nek csak egyik oldalát fogják használni vagyis a nyulak csak egyik oldalon lesznek veszélyeztetve, azon az oldalon, melyről a szél fúj. Ha tehát a füstoszlop délfele hajlik, akkor délen fognak a re- pülők is fel s leszállani. S mi történik? Déli szélnél a tempelhofi nyulak mind a repülőtér északi oldalán találhatók. S ha hirtelen változik a szél, lehet látni, hogy sietnek át a másik oldalra.

De ezek csak a „vadállatok” Berlin- ben. A szelidekre ma már nem jutott hely, majd legközelebb azokról is kell ir- jak, mert nem egy érdekes és tanulságos megfigyelés tehető körülükben is, nem any- nyira ugyan róluk, mint inkább gazdáik- ról.

Dienes László.

Egy aradmegyei községben sztrájkba léptek az állami tanítók

Három hónap óta nem kapnak a tanítók fizetést, eladósodnak és nyomorognak

Arad, április 16

Már több ízben foglalkoztunk azzal a lehetetlen helyzettel, amelybe a bürokrá- cia és a Mironescu kormány döntötte az állami iskolák tanszemélyzetét. Nem elég, hogy a nyugdíjasok illetményeit nem fizetik hónapokon keresztül, az ugy- nevezett aktív állami alkalmazottak sem kapják meg fizetésüket, ha csak nem teljesítenek szolgálatot közvetlenül a „forrásnál”, valamelyik miniszteriumban.

Aradmegyében a tanárok és tanítók pontosan három hónap óta nem kapnak fi- zetést, ami végül is olyan elkeseredett lépésre ösztökélte őket, amely szinte egye- dülálló a maga nemében.

A világi állami iskola tanítói táviratot küldtek az aradmegyei tanfelügyelő- ségnek, amelyben bejelentik, hogy, miután nem kapták meg három hónap óta il- letményeiket, nekik pedig nincs miből élniük, — a tegnapi nappal beszüntették a tanítást, a gyerekeket hazaküldték az iskolákból, az iskolát bezárták.

Aradmegyében éppen úgy, mint az ország legtöbb helyein, rendkívül nagy az elkeseredés a tanítók és az első sztrájk-balépést előreláthatólag újabb tanításbe- szüntetés fogja követni.

A düsseldorfi tárgyalás harmadik napja

Kürten elfogatásának története

Újabb tanukihallgatások

Düsseldorf, április 16.

A Kürten-per mai tárgyalásán a meg- idézett tanuk között Mombert rendőrtá- nácsos kihallgatására került a sor.

— Egy levél került a kezembe — be- széli a rendőrtanácsos — amelyet egy Buttler nevű lány irt egyik ismerőse- nek. Ebben a leány elmondja, hogy meg- ismerkedett egy férfivel, aki először a lakására hívta, mert odahaza valami dol- ga volt még, majd kivitte a szabadba, a hol fojtogatni kezdte. Amikor azt hitte, hogy meghalt, otthagya feküdni a me- zőn.

A leány azonban nemsokára eszméltre tért.

Ekkor írta barátnőjének a levelet, a melyben arra céloz, hogy talán a düs- seldorfi rém volt a férfi. Rövidesen a lánnyal együtt nyomozni kezdtem, és ek- kor találtuk meg Kürten lakását, ahol azután a letartóztatást foganatosították.

A rendőrtanácsos elmondja, hogy Kürten felesége nem sejtett semmit férje rémtetteiről.

— Kürten egyébként minden nehézség

nélkül vallott... — fejezi be vallomását Mombert.

Ezután Kühné asszony teszi meg val- lomását. Elmondja, hogy a mozból hazamenet, egy ismeretlen férfi megtámadta és összeszurkálta. Miután azonban sötét volt, nem ismeri fel teljes bizonyossággal Kürtent, az alakja azonban hasonlít rá.

Schuhmacherné következik soron, aki a következőket mondja:

— Abban az időben, amikor a düs- seldorfi gyilkosságok gyanúja miatt elfog- ták Straussberg elmeháborodott embert, néhány napra rá találkoztam egy férfi- vel, aki rendkívüli furcsa dolgokat mon- dott el nekem. Többek között határozot- tan kijelentette, hogy nem Straussberg követte el a gyilkosságokat

és lássam csak meg, ezután következ- nek majd még a különös dolgok.

Tanu határozottan felismerte Kürten- ben azt a férfit, aki ezeket mondotta. — Kürten viszont kijelenti, hogy ezt az asz- szonyt sohasem látta.

A tárgyalást ezután másnapra halasz- tották.

— Néha úgy jön haza az uram, mint egy disznó —

mondotta Kürtenné gyakran.

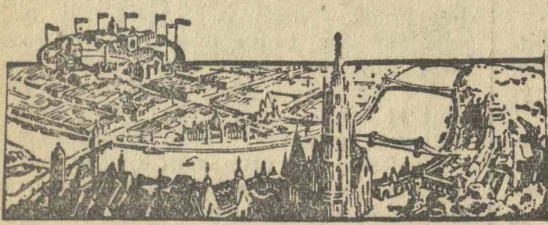
Kürten egyébként a mai tárgyalási napon már sokkal cinikusabban viselke- dett. Azt hangoztatta, hogy gyilkosságai- val az emberi társadalmon akarta magát megbosszulni. Az egyik szünetben saját magáról elismerte, hogy bestia,

akin azonban a tudósok rengeteget fog- nak keresni.

A tárgyalás előreláthatólag jövő hét közepén fejeződik be.

Budapesti Nemzetközi Vásár

1931. május 9—18.

Nyugat és Kelet árucseréjének hatalmas piaca. A magyar termelő erő és munka nagy bemutatója. 200 gyáripari szakma, a mezőgazdasági exportu és a kéz- műipar termékeinek felvonulása. — Nemzeti pavillono a külföldi ipar számára. — 50 százalékos utazási kedvezmény. — Romániában a visszautazásnál, Magyaror- szágon úgy az oda, mint a visszautazásnál. — V z ummentes határátlépés. — Fel- világosító és svásáriqazolvány kapható Budapesten: A vásárlódnál, V. Al kotmány-u. 8. — Brassóban: A Camera Comerj és Industrie-nál az Európa Utazási Iroda Agenturájánál, H. Aronsohn & Co. Piața Libertatei és a Wagons Lits fiókjánál, Str. Porții (Hotel Coroana) Ezenkívül Románia összes nagyobb városában, ahol e két utazási iroda fiókja, vagy a vásár közvetlen tb. képvisellete működik. Szg. 210g

Kinek van ma 20.000 leje?

Már pedig ennyibe kerül egy cca 20 kötetes nagy lexikon. Ezzel szemben

200 leje mindenkinek van!

Ezrések helyett csak ennyibe kerül a

»Genius kis lexikona«

propaganda, olcsó kiadása Az egyetlen egykötetes, teljes magyar lexikon, legújabb kiadás.

[6 15]

1616 oldal, 800 kép, 64 műmelléklet

Rendelje meg még ma, mert csak amíg a készlet tart, szállíthatja raktárról a

Brassói Lapok Könyvosztálya, Brassó

Félholtan érkezik meg a katonafiu Kisenevből és magával viszi a sirba idősebb fivérét is

Brassó, április 16.

A brassói Külváros állomásának közelében felépült Új-telep házai között bokáig érő tavaszi sár. Aki most vetődik arra, rémület és borzalom kíséri a lába nyomát.

A halál négy rövid nap alatt kétszer tett szörnyű látogatást az Új-telep egyik házában.

S a négy nap leforgása alatt két fiatal élet hullott le a titokzatos kaszás subintása nyomán.

Az a megdöbbentő és tragikus, hogy mind a két haláleset egy és ugyanazon házban, egy családban történt.

Hazajött husvéti szabadságra a katonafiu, nagybeteg, szinte eszméletlenül tántorgott be a szülői házba, s harmadik napon valami borzalmas kórság kinyitott elgyötörve — kiszívott.

Román husvét nagypéntekjén helyezték örök nyugalomra a fiatalembert s még aznap.

ugyanannak a betegségnek tüneteivel ágyban esett két esztendővel idősebb bátyja és a negyedik napon az ő élete is elfakult, semmivé lett.

A külvárosi Újtelep messze van a város szívéből s amire arról a sáros és nehezen megközelíthető vidékről a hírek a főutcáig elérkeznek, megnőnek és fantasztikusan megnagyítják a történeteket. Tegnap, szerdán este már arról beszélt a hír, hogy a két fiugyermek után hirtelen elpusztult a család harmadik gyermeke is. Emberek beszéltek izgatottan, hogy valmai rettenetes betegségben pusztulhattak el az Új-telep halottai, mert a rendőrség a temetésre összegyűlt gyászolókat erőszakkal távolította el a gyásztól háromszorosan sújtott ház közeléből.

Az alábbiakból kiderül, hogy a tények meztelen igazsága ezekkel a megdöbbentő rémhírekkel nem mindenben egyezik. De a tragédia mégis megtörtént, két fiatalember gyors egymásutánban, ugyanabban a betegségben pusztult el és felmered az emberek szeme előtt a kínzó nyugtalanságot hozó kérdés: Mi volt az oka ennek a két megmagyarázhatatlan halálesetnek?...

MEGÉRKEZIK A KATONAFIU

Az Új-telep egyik nemrég megkeresztelt utcájában, a Calugereni-utcában áll Rieger János építész háza, a 18 szám alatt.

A magyar husvét második napjának hajnalán Rieger családja dörömbölésre ébredt fel. Kiderült, hogy kisebbik fiugyermekük, a 22 éves Rieger Kurt, aki az ujonck bevonulásakor rukkolt be a kiseneyi csendőrezredhez, hazaérkezett szabadságra. Gyorsan kaput nyitottak neki. A viszontlátás öröme azonban gyorsan elhervadt:

Rieger Kurt súlyos betegen, szinte eszméletlenül hullott szülei és testvérei karjába.

Azonnal ágyba kellett fektetni. Csak később tért magához s akkor is rémülve fordult a szüleihez lázas arcával:

— Jaj, Istenem, hol vagyok és hogy kerültem ide?

Anyja nyugtatta meg, hogy hazaérkezett és most a szülői házban van. Később, vliágosabb pillanataiban elmondott annyit, hogy Kisenevből már nagybeteg szállott fel a vonatra s a brassói állomáson annyira rosszul volt, hogy katonapajtasait ültették kocsiba és adták meg a bérkocsinak a szülői címét. Arról is panaszkodott, hogy

indulása előtt az ezredénél megkapta azt az oltást, amellyel járványos betegségek ellen szokták beoltani a bevonult ujoncokat.

A beteg fiu nem tudott enni. Állandóan hányt és erős hasmenés kizozta. Kedden estére már borzalmasan legyengült s szerdán, április 8-án reggel felemelkedett az ágyában. Hőörgve kiáltotta szülei felé:

— Papa, ne hagyjatok!...

Többet már nem tudott szólni. Viszszahanyatlott az ágyba és néhány pillanat múlva már halott volt.

Román husvét nagypéntekén temették. Elszederedesedett és kékesre színeződött holttestét katonatemetéssel, igaz, hogy a nagy ünnep miatt zene nélkül temették el a bertalani evangélikus temetőben.

A MÁSÍK FIU IS MEGBETEGSZIK

Rieger Kurt szederjes holttestét a koporsóban éppen a kapu előtt várakozó gyászkocsíhoz cipelték, amikor

Rieger nagyobbik fiugyermeké, a 24 éves Rudolf is rosszul lett.

Ott esett össze a kapunál, amely előtt éppen gyászkocsira emelték öccse koporsóját. Rosszulléte veszedelmesen hasonlított annak a betegségnek tüneteire, amely öccsét elvitte az élők sorából. Ő is zöldes, zavaros váladékot hányt, később éppen úgy elkizozta a csillapíthatatlan hasmenés, mint tragikus sorsu testvérét.

A halál konokul odaszegődött a Rieger építész házához. Hétfőn, április 13-án reggel 7 órakor Rieger Rudolf is éppen olyan kéken, szederjesen és puffadtan nemult el örökre, mint az öccse.

A második tragikus haláleset híre is gyorsan bejárta az Új-telep kicsi házait. Rémület járt mindenütt a nyomában és a megrettenést csak fokozták azok az intézkedések, amelyeket a Rieger-ház második halottjának eltemetése körül el-

rendeltek. Hatósági orvos intézkedésére a holttestet gyorsan el kellett temetni. Rieger Rudolf hétfőn este halt meg, de már kedden délután átszállították holttestét a bertalani temető halottas házába. Stinghe Valér dr. orvos éppen akkor érkezett kocsin a halottas ház elé, amikor a koporsót el akarták szállítani. Azonnal kiadta a rendelkezést, hogy a temetésre összegyűltek távozzanak, mert

veszedelmes ragályos betegség vitte el Rieger Rudolfot az élők sorából.

A gyászolók serege elszéledt, a koporsót elszállították és még aznap estefelé, fél hat órakor sietve el is földelték a bertalani temetőben. A temetés sívár és hivatalosan egyszerű volt. A hatósági orvosi intézkedés még azt sem engedélyezte, hogy a holttestet szemfedővel takarják le. Rieger Kurtot ruha nélkül, egyetlen szál lepedőben voltak kénytelenek eltemetni.

Ugyancsak hatósági orvosi intézkedésre Riegerék lakását fertőtlenítették, az egész házat kifüstölték és a halott fiuk ágyneműjét elégették. A kettős halálesettől lesújtott Rieger-család tagjai kedde este óta rokonaiknál és ismerőseiknél kerestek szállást.

A gyászházban

A Calugereni-utca 18. sz. ház teljesen üres. A tragédia tisztázására és az egész városban száguldó rémhírek ellenőrzésére kiszálló újságíró nem talál a szomorú házban senkit. A zárt kapu mögött két kis kutya vonit és szűkül keservesen.

A szomszédok mondják el az újságíróknak azt, hogy mi történt a két Rieger-fuival...

Az orvos azt mondta, hogy Kurt

is, meg a Roll is difteritisben halt meg. Ennél többet nem tudnak...

Most már csak az hiányzik, hogy meghallgassuk az orvost, akinek szerepe volt ebben a két megdöbbentő gyorsasággal egymásután következő tragédia körül.

Stinghe Valér dr. hatósági orvos a következőkben világítja meg a Rieger-ház két halottjának rejtélyét:

Rieger Kurt március 6-án érkezett

Fekete gyufa után fekete játékkártya

Máramarosban újra forgalomba hozzák a hamiscseh tizkoronásokat 300 cseh tizkoronás egy padlás gerendája alatt. 92 pakli kártyát kobozott el a rendőrség

Máramarosziget, április 16.

Az érvényben lévő monopoltörvénynek most már egyetlen olyan szakasza sincs, amelyek alkalmazása ne bírna gyakorlati jelentőséggel a máramaroszigeti büntetőbíróságok szempontjából. Cseh cigarettacsempészet, öngyújtók, kovakövek, hamis román címkével ellátott cseh gyufa forgalombahozatalának felfedezése után újabb szenzációról tanuskodnak a rendőrség monopolkihágásokat konstatáló jegyzőkönyvei. A monopoltörvény idevonatkozó paragrafusai pontosan így írják körül ezt a kihágást: Hamis monopolbéllyegzőknek játékkártyákon való tiltott használata.

Hamis cseh pénz a szemétdombban

Néhány nappal ezelőtt a kora reggeli órákban a vasúti állomás vendéglőjében egy paraszt ember idogált. Amikor fizetésre került a sor, egy cseh tizkoronással fizetett, majd eltávozott. A vendéglős később jobban megnézte a pénzt, gyanusnak találta és megmutatta egy államrendőrségi detektívnek, aki éppen bevetődött a restibe. A detektív rögtön felsejtemte, hogy a cseh tizkoronás hamis és a vendéglőstől kapott személyleírás alapján rá is akadt egy másik korcsmában a parasztra, aki a hamis cseh pénzzel fizetett és bekísért a rendőrségre. A vallatás során kiderült, hogy Marin Morar Györgynek hívják és elmondta, hogy a pénzt, amivel fizetett a restiben, valamint a még nála talált három darab cseh tizkoronást Hotea Stéfántól kapta.

Hotea vallomásaiban előadta, hogy még tavaly ősszel elhivatta őt Slomovits Szturul és megbizta azzal, hogy házában zsindelezett fedelét kijavítsa. Hotea, aki foglalkozására nézve ács, hozzá is kezdett a munkához, amikor a padlásán,

egy gerenda alatt elrejtve, egy csomagot talált.

Felbontotta a csomagot és a legnagyobb meglepetésére a csomagban háromszáz cseh tizkoronást talált. Hotea a csomagot ellopta, de, mert félt, hogy a pénzt nála megtalálják, száz darabot elrejtett a Hajnal-utca 74. szám alatti ház szemétdombjában, kétszáz darabot pedig átadott egy ismerősének, Foka Máriá-

A rendőrség felfedezése szoros összefüggésben van egy másik ügygel kapcsolatos nyomozással, amelynek számai évekre visszamenőleg gabalyodtak össze cseh tizkoronások hamisítása körül.

Több, mint négy éve már annak, hogy Máramaros valószággal elárasztották hamis cseh tizkoronásokkal, amelyek közül ma is igen sok van forgalomban

és dacára úgy a cseh, mint a román hatóságok széleskörű nyomozásának, mind a mai napig sem sikerült felfedni a pénzhamisítók kiletét.

nak, megőrzés végett, akinek azt mondta, hogy a pénzt a fiától kapta, aki Csehszlovákiában lakik.

Amikor látta, hogy Slomovicsék mélyen hallgatnak és nem tesznek a rendőrségen feljelentést, elhatározta, hogy a cseh pénzt értékesíteni fogja. Ez azonban nem ment olyan könnyen, mert Máramaroszigeten mindenki őrizkedik a cseh tizkoronásoktól, amelyekből tudvalevőleg rengeteg hamisítvány van forgalomban. Hotea tehát elmesélte a dolgot egyik barátjának, Kilb Bélának, aki vállalkozott, hogy kerít vevőt a cseh pénzre. Össze is hozta Hoteát egy Rednik Béla nevű vidéki gazdálkodóval, aki kijelentette, hogy szüksége van cseh valutára és hajlandó Hoteától megvenni a tizkoronásokat. Hotea erre át is adott Redniknek 250 darab tizkoronást, miután előbb elkérte Foka Máriától az őrzésére bízott cseh tizkoronásokat. Rednik azonban nem fizetett Hoteának, hanem azt mondta, hogy előbb megvizsgáltatja a tizkoronásokat, nem hamisak-e? Rednik visszament a falujába, majd néhány nap múlva újból bejött a városba, felkereste Hoteát és azt mondta neki, hogy a cseh pénzt nem hajlandó megvenni, mert azok hamisak, és éppen ezért 140 darabot odahaza el is égetett belőlük, a megmaradt 104 darabot azonban visszahozta.

A rendőrség elsősorban Hotea Stéfánnál tartott házkutatást, aki időközben a Szalaván-utca-ba költözöködött a Hajnal-utcaból.

haza. Megérkezése után azonnal kihívták hozzá Bentia dr. kartársamat, aki magas lázt állapított meg a betegnél. — Március 6-án és 7-én kezelte a nagybeteg fiut, aki 8-án reggel meghalt. Rieger építész azonnal jelentette nálam a halálesetet én pedig Bentia urtól kértem felvilágosítást a fiu betegségére vonatkozólag.

Bentia dr. ekkor közölte, hogy Rieger Kurt bal karján injekció formájában alkalmazott oltás helyén erős duzzadást talált és a betegség tünetei arra vallottak, hogy a szerencsétlen fiu vérmérgezésben halt meg.

Rieger Kurt temetése után beteg lett a bátyja is. Amikor meghalt, Bentia dr. közölte, hogy Rieger Rudolfnál Angina diphterica és Diphteria septica foudroyant diagnózisokkal határozta meg a halálos kimeneteli betegséget. Ez a betegség rendkívül súlyos és gyors lefolyású és mindenkor halálosan végződik. — Utasítottam tehát a halott hozzátartozóit, hogy a holttestet azonnal temessék el, ami meg is történt. Rieger Rudolfot szublimiátos lepedőbe burkolva helyezték koporsóba, majd az egész lakást fertőtleníteni kellett. Véleményem szerint a kisebbik fiu is difteritisben halt meg s tőle kapta el a halálos betegséget az idősebbik Rieger fiu is. Rieger építész két leánya különben teljesen egészséges. Ma reggel is megvizsgáltam őket és a betegségnek nyomát sem fedeztem fel náluk.

★

A szigorú és megfélebbbezhétetlennek látszó orvosi diagnózisok azonban cseppet sem megnyugtatók.

A Calugereni-utca lakói szabadságra, hazajött katonafiuktól tudják, hogy abból a korosztályból, amellyel a tragikus sorsu Rieger Kurt bevonult a kiseneyi csendőrezredhez, nagyon sokan nem térnek vissza. Beoltották őket és az oltás után többen meghaltak.

Akik nem is pusztulnak el, rémesen eldagadt testtel teljesítettek szolgálatot napokon keresztül... Több brassói házban siratják azt a katonafiuat, akit Kisenevbe bocsájtottak utnak.

Éppugy, mint Rieger Kurtot, aki oltása nyomával a balkarján, vérmérgezés és esetleg biztos halállal végződő difteritisz-csírával jött haza a feltámadás ünnepére.

Haza jött... Meghalni... íz.

Hamis pecsételek találtak a házkutatásnál

A lakásán 16 darab cseh tizkoronán kívül egy körpecsétet találtak, „Regia Monopolurilior Statului” felirással, azonkívül két kisebb pecsétnyomót, amelyek közül az egyik „Paris”, a másikon pedig „B. P. Grimaud” felírás volt látható.

Hotea a pecsétekre vonatkozólag azt a felvilágosítást adta, hogy ezeket is Slomovits padlásán találta, ahonnan a cseh koronákkal együtt elhozta, hátha lehet ennek is hasznát venni.

Slomovits Szturulnál tartott házkutatás során erre is világosság derült. A rendőrség ugyanis Slomovitsnak a Dragos Voda-utcai házában padlásán

92 pakli játékkártyát talált, amelyeknek egy része már el volt látva a hamis monopolbéllyegzőkkel, a másik két bélyegző pedig a figurák bélyegzésére volt szánva, mert a román monopolgazgatóság által forgalomba hozott kártyákon is rajta van a B. P. Grimaud Paris felírás.

Slomovits állhatatosan tagadja, hogy a hamis csehkoronák és hamis pecséttel ellátott kártyák forgalomba hozatalához valami köze lenne, de arra, hogy a játékkártyák, amelyeket a rendőrség nála talált, hogy kerültek a padlásra, nem tud semmi elfogadható magyarázatot adni. A rendőrségen a nyomozás tehát tovább folyik.

A fekete szesz, a fekete zacharin, a fekete kovakő és a fekete gyufa után a következő etapp a fekete játékkártya.

Máramaros, úgy látszik, feketébb, mint a hogy a falra festik.

k. gy.

— HÉTÉVRE ÍTÉLTÉK A SIKKASZTÓ MOHÁCSI ARVASZÉKI ÜLNÖKÖT. Mohácsról jelentik: Az itteni bíróság tegnap hétévi fegyházra és tízévi hivatalvesztésre ítélte Kolozsvári Dénes arvaszéki ülnököt, aki tudvalevőleg az árvák rábizott pénzét elikkasztotta és abból éveken keresztül könnyelmű életet élt. Az ügyész súlyosbításért felebbezett.

SZÉKREKEDÉS NÉL

a CHATEL GUYON-i természetes sókból készült

MIRATON PASZTILLÁK

fájdalom nélkül könnyebbítik meg a belek működését.

Romániai vezérképviselet:

I. DILLAN, București, Str. Pita Moșu 4.

REGÉNY * IRTA MIKES IMRE *

(Minden 10g tennitartva.)

(56-ik közlemény)

Vagy miért lenne lehetetlen? Hiszen olyan kiismerhetetlen ennek a röghöz kötött magyar világnak az élete. Az ő kis, lsten háta mögé rekesztett faluja is tele van fájdalmas problémákkal. De ezekre a problémákra nincs megoldás. A törvény, a közigazgatás, az erkölcs, az erőszak olyan hozzáférhetetlenné teszik ezeket a kérdéseket, mint a gesztenyét a szurós kutyúje.

Ha a kutyú nem akar felpattanni, akkor bensejében lassankint elrohad az életerős, egészséges termés.

Ilyen egészséges, duzzadó termés a nagykompi magyar nemzet is. De természetes fejlődését megbilincselte a rendi birtokpolitika erőszakos kutyújével. E miatt azután belül romlani kezd a gesztenye.

Forrong országszerte az egész magyar ugar. De az urak nem akarják tudomásul venni, hogy változik a világ. Akár gyilkos erőszakkal is szembeszállanak az új igényekkel, új eszmékkel, új törekvésekkel. Lám, Békéscsabán, ahol hangosabb lett a nép követelődése, két zseni-fiu, a Zsilinszky-testvérek egyszerűen lepuftattották Achim Andrást, a parasztvezért. A bíróság pedig felmentette a gyilkosokat. De nem is tehetett másképpen, mert az ügyész, aki az államhatalmat képviselte, nem volt hajlandó vádolni a revolveres zsenitket. Ugy állították be a dolgot, hogy az áldozat gonosz Kain volt, a gyilkos pedig szelid Ábel.

Ilyen ostoba az uri rend, azt hiszi, hogy erőszakkal megfordíthatja a világ folyását. Ahelyett, hogy önként és okosan végrehajtaná a szükséges reformokat, rágódik a régi emlékeken. Nem akarják belátni, hogy a munkás nem ostoba jobbágy többé. Csendőrröklkel felelnek a béremelési mozgalmakra és a zsellérek politikai igényeire. Ha valaki ki meri mondani, hogy választójogot a dolgozóknak, akkor a következő percben már oldalában érzi a puskatűt. Ha valaki ki meri bökní, hogy Naccságos Uram, mi éjt-napot verejtékezzünk, turjuk a földet, megnöveljük és betakarítjuk a termést, mégis semmi a fizetség, még arra sem elég, hogy a gyermekeinket tápláljuk, akkor kész a válasz:

— Cucilista!

Már pedig cucilizmus vagy nem cucilizmus, az élet kérdéseit mégsem lehet azzal elintézni, hogy az uralkodó osztálynak joga van, a dolgozó osztálynak pedig kötelessége.

Eszébe jutott, hogy Prohászka püspök azt írta egyik tanulmányában, hogy sok rokonvonást talált a szocializmus és a kereszténység között.

Az ám, de az uraknak a kereszténység sem kell, ha az pénzükbe kerül.

— Forintos ur!

A tulparton feltűnt a révész.

— Hozza a ladikot, Gazsi bácsi!

— Megyek mán...

Gyalog indult az alkonyatban a falu felé és tovább rágódott gondolatain.

Szóval egyik nagy probléma a zsellér-osztály kérdése, amit az uralkodó osztály egyszerűen törvénybe iktatott parancsokkal és fegyveres erővel akar elintézni.

A másik pedig a kisbirtokosok ügye.

Ez az osztály a nemzet színe-jáva, eleje-veleje, termelő, fenntartó rétege. De nem engedik fejlődni.

Benne van a kutyúben.

Ha azután nagy nyomorúságában, reménytelenségében, elzárt szívében romlani kezd, akkor azt mondják, ez csak valáserkölcsei kérdés. Rossz a nép lelke. Gyöngö a pap.

Ha valaki azt merészeli mondani, hogy kérem alázattal, nem csupán valláserkölc-

csi kérdés ez, hanem társadalmi rákfene, birtokpolitikai probléma, akkor rányomják a bélyeget, hogy gaz lázító.

A báró Kanizsay meg a Gurovics szerint ő is ilyen lelkiismeretlen agitátor.

Pedig mit szeretne ő?

Többtermelést, szövetkezeti rendszert, nagyobb kulturát és fejlődési lehetőséget. Hogy a gazdaosztály élettől duzzadó terjeszkedni akaró gesztenyéje meg ne rohadjon a mágnes-latifundiális rendszer kutyújében.

Reformokat szeretne.

Ez még nem izgatás.

Tegnap is milyen vitája volt Kazsival, a segédjegyzővel, aki azt mondotta, hogy a faluproblémát csak az összes birtokok kisajátításával lehet megoldani.

Nem, ő ilyenre nem is gondol. Tiszteli a tulajdon szentségét. A sajátjához is úgy ragaszkodik, akár a szemévilágához. A tulajdonhoz való ragaszkodás benne van az emberi természetben. Aki ellene támad, az a természetet gyalázza meg.

A német-osztrák vámunió és Genf

Henderson a leszerelési konferencia elnöke szeretne lenni

Genfben örülnek a „weekend-politika” júniusig történi elfalasztásának

Genf, április 16.

Népszövetségi körökben élénk izgalommal figyelik az európai politika friss fejleményeit. Még február 17-én történt, hogy a Nemzetek Szövetsége felszólította az összes országokat, hogy hadsereg-állományukról, valamint a leszerelésről kapcsolatos helyzetről tegyenek jelentést a Főtitkárságnak. Erre a felszólításra egyelőre csak két állam válaszolt: Németország és Anglia.

A német jegyzék, amely Curtius külügyminiszter aláírását viseli, azt indítványozza, hogy a Nemzetek Szövetsége csináljon kérdőíveket mindazokkal az adatokkal kapcsolatban, amelyeket a különböző országok tengeri, légi és szárazföldi hadseregére vonatkozólag tudni akar. Akkor lehetne csak megfelelő módon összehasonlítani a különböző országok egyes fegyvernemeit, ha valamennyi államot köteleznék arra, hogy azonos irányelvek szerint válaszoljanak a leszereléssel összefüggő kérdésekre. Curtius azt kívánja, hogy a kérdést tegyék a májusi tanácsülésnek napirendjére.

A mai napon az angol kormány válasza is megjött Genfben.

Feltűnést kelt, hogy az angol kormány ugyanazt indítványozza, amit a németek:

a leszerelési adatokat minden országtól azonos formula alapján szerezzék be. — Arról értesülök, hogy a Tanács napirendre is tűzi a német és angol kormányok indítványát és csak miután ezt letárgyalták, jelölik ki a jövőévi nagy leszerelési konferencia színhelyét.

Politikai körökben általános elégteliséggel fogadják azt a hírt, hogy a „weekend világpolitika” időpontját június 10-dikére halasztották. Ez nyilvánvalóan Briandra való tekintettel történt, a kinek a köztársasági elnökválasztás és a népszövetségi tanácsülés előestéjén Angliába való invitálása annyit jelentett volna, mint mindenképpen bukást könyvelni el, mert ha sértődve elvonult volna a meghívás elől, úgy májusban, a genfi ülésen, könnyen angol-német megegye-

Dóczy Jenő

Arany János

Életrajzok a legnagyobb epikusról

Ára aranyozott egész vaszon kötésben

G. 10. **204** — lej.

Brassói Lapok Könyvosztálya

De az uralkodó osztálynak kutyú-politikáját sem tudja elviselni. Előre látja a rohadást.

Valóban, hátha igaz az a mende-monda a méregkeverésről? Ki láthat bele ennek az agyonsanyargatott, elzárt községnek a lelkébe?

Hátha már drámai események csiráznak a mélységekben?

De miért gyilkolnának?

Hiszen másutt is rossz a közigazgatás. Erőszakos a szolgabíró. Nemcsak ebben a faluban fáradt a pap.

Hirtelen eszébe jutott a bába.

Ösztönös utálat fogta el, mikor Fazekasné bandza szemeire, zsiros, lötytyedt arcára gondolt.

Az egész családja borzadt ettől az aszszonytól. Ők tartották a szegény Ráczi Lidi nagyobb árváját is.

Elvetemedett, szivtelen némbér. Sok minden kitélik tőle.

Nincs kizárva, hogy a falu meghomlott, egyensúlyt veszített életében az ő aljas keze és ördögi fantáziája dolgozik.

Beért a Nagy-utcára.

*

A kösségháza előtt csomó férfi, asszony verődött össze. Hangosan és izgatottan beszélgetek, ámbár már későre járt, kilencet harangoztak.

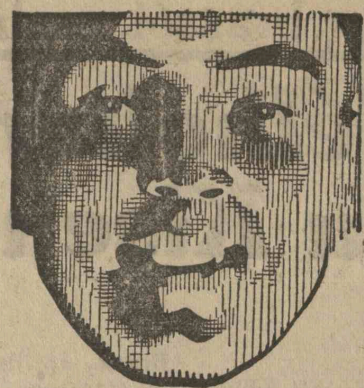
Mi a csuda történt?

Az ablakban megpillantotta a segédjegyzőt.

Szarejevóban meggyilkolták a trónörököst! — mondotta neki Kazsi. — A szerbek összeesküdtek ellene.

Egy pesti lap volt a kezében. Plakátbetűkkel adott hírt a merényletről.

De az uralkodó osztálynak kutyú-politikáját sem tudja elviselni. Előre látja a rohadást.

Azoknak az uraknak, akik mindenben

»I-a«

minőségét óhajtanak!

Ha a borotválkozásnál kiválóan akarja magát érezni, használjon Erasmus — ultrahabzó borotválkozó-szappant. Felhős hab egy fél perc alatt. Hab, amely a borotválást gyorsabbá, simábbá teszi és kevesebb körülményességet okoz. Ez az, amit Ön keres: gyors, kényelmes, I-a.

ERASMIC

BOROTVÁLÓSZAPPAN

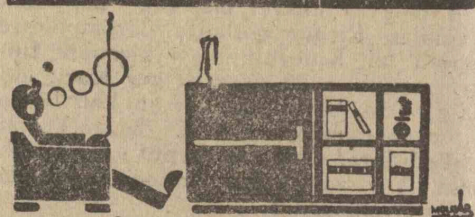
ERASMIC SHAVING STICK

KESZ 74-0348

THE ERASMIC COMPANY LIMITED, LONDON, ENGLAND

Minden fájdalmat, rheumát, idegijást, zsábát, isi-ászt, lofájást, miórént, izületi gyulladásokat, mirigydagánatokat, gyulladásos folyamatokat megszüntetnek a „Radiogen védiegyű” valódi radium-kompresszek. Kompresszek ára 450—1800 lejig Krafft & Herberth, Brassó.

SZEKELY & RETI
ERŐÉLYRÉSZI BUTORGYÁR R. I.

MAKOSVÁSÁRHELY
NAGYSZEBEN, BRASSÓ-I FIOKJAI
LESZÁLLÍTOTT GYÁR! ÁRON
AJÁNLJAK
A MODERN BUTORGYÁRTÁS REMEKEIT
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT IS.

S. I.

Elite kávéház és étterem

Brassó, a volt Unio Club átalakított helyiségeiben, modernül és kényelmesen berendezve.

megnyílik szombaton, folyó hó 18-án.

Minden este tánc! A zenét F. Wagner szimfónikus Jazz zenekara szolgáltatja.

Mérsékelt árak mellett kitűnő konyha és e'sőran-gu italok! — Étkezőknek olcsó abonama-rendszer

Sz. 218.

F hó 20-án bucsuznak a bécsi komikusok Brassótól

Teljesen új műsor
Fritz Grünbaum: Új konferánszok
Rott Sándor legjobb szerepében
Új kabaré-szólószámok

M ndazok, akik az első előadás-hoz már nem kaptak jegyet, szerezzék be egyikeket most ideiben a Zeitschriftenzentra-énál, mivel a második előadás iránt is óriási érdeklődés mutatkozik.

XIII. Alfonz kiáltványban búcsúzott a spanyol néptől

„A királyok tévedhetnek, de tudom, hogy hazám mindig nagylelkűnek mutatkozott”

Madrid, április hó 16.

A népszavazás jellegű községi választásokon a spanyol nép hatalmas többséggel a másfél évezredes királyság ellen és a köztársaság mellett nyilatkozott s hét és fél esztendő óta erjedő forradalmi energiájával rögtön végre is hajította ezt a történelmi jelentőségű döntést. A királynak távoznia kellett és Spanyolország tegnapelőtt óta formálisan már köztársaság.

A győztes köztársasági mozgalom most belépett a forradalom legnehezebb szakaszába: a monarchikus diktatura megdöntése után meg kell szerveznie és szilárdítani az új államformát. Amint az újkori történelem forradalmainak a lefolyása mutatja, ez a sorsdöntő fázis. Most válik el, hogy az elröpített nagy kő megáll-e ott, ahova a forradalom konzervatív és polgári mérsékelt vezetői szánták, avagy a francia, orosz és magyar polgári forradalmak mintájára tülő az eredeti célon s az ellenkező szélsőségekbe csap?

Az eddigi jelek azt mutatják, hogy a köztársasági mozgalom vezetői egyelőre uralják a forradalom kirobant erőit s megtartják őket az eredetileg kívánt alkotmányos mederben. Ezzel egyidejűleg azonban mindjobban megmutatkozik az is, hogy a forradalmi pártok törekvései távolról sem egységesek s elegendő lehet az új köztársasági kormány legkisebb gyengesége, hogy akár a bal-, akár pedig a jobboldali szélsőségek kerüljenek fölénybe. A monarchia alapjai még mindig meglehetősen erősek s ugyanez akkor számolni lehet azzal is, hogy a parasztság elkeseredettsége a még csaknem hibéres földbirtokviszonyokkal szemben lángborítja az országot.

Az új rendszer — amint alábbi jelentéseinkből kitűnik — nagy erőfeszítéseket tesz, hogy fegyelmezze a forradalom elemi lendületét.

XIII. Alfonz kiáltványa

Elutazása előtt XIII. Alfonz király a spanyol néphez kiáltványt intézett, amelynek az ideiglenes köztársasági kormány megengedte a közzétételét. A manifestum szövege a következő:

— A pasárnapai választások világozan feltárták előttem azt, hogy nem bírom népem szeretetét. Lelkiismeretem szerint ez az eltávolodás közöttünk nem végleges, mert mindig hűen szolgáltam Spanyolországot és mindenkor a közös lebegett előttem. A királyok tévedhetnek, de tudom, hogy hazám mindig nagylelkűnek mutatkozott a nem rosszindulatú hibákkal szemben.

A továbbiakban kidomborítja a király, hogy eszköze és módja lett volna királyi előjogainak a fenntartására és törvényesítésére, azonban a polgárháború elkerülése érdekében tartózkodni kíván mindentől, ami testvérontásra vezethetne.

— Nem mondok le előjogaimról, — folytatja ezután a trónfosztott uralkodó —, mert ezek nem is annyira az események, mint inkább történelmi hagyományok, amelyek megőrzését egykor szívesen kívántam.

Kiáltványa befejezésül a király házszereit és állampolgári kötelességeinek a lelkiismeretes teljesítésére kéri a spanyol népet.

A királyi manifestummal kapcsolatban a jobboldali spanyol lapok leszögezik és hangsúlyozzák, hogy XIII. Alfonz semmiféle lemondó okmányt nem írt alá s ezért továbbra is Spanyolország királya marad.

Tegnap este 8 óra 50 perckor a király és gyermekei is elhagyták Spanyolországot és Hendaye-nél minden incidens nélkül francia területre léptek, ahonnan folytatják útjukat Londonba. A londoni spanyol nagykövetség a hazájában végbenemint politikai változásra való tekintettel hirtelen eltávozott Angliából. A londoni spanyol kolónia tagjai, köztük számos

közismert köztársasági is, szinte óráról-órára érdeklődnek a nagykövetségben a király sorsát illetően s meleg ovációt és fogadtatást készítenek elő számára.

A madridi királyi palota palanetnyei bejáratát lezárták és a gárda elhagyta helyét. A főkapun levő királyi jelvénye-

ket forradalmi zászlókkal takarták le.

Érdekes, hogy Madrid és Barcelona katonai parancsnokai csapataikkal együtt bezárkóztak kaszárnyájukba és tegnap még vonakodtak megadni magukat és letenni az esküt az ideiglenes köztársasági kormány iránt.

A spanyol köztársaság ideiglenes szabályzata

A hivatalos lap tegnapi számában megjelent a spanyol köztársaság ideiglenes szabályzata. Eszerint az ideiglenes Zamorra-kormány el akar kerülni minden önkényességet és működésében az irányadó jogi szabályokhoz alkalmazkodik. A kormány a lehető legrövidebb időn belül átadja a hatalmat a nemzetgyűlésnek. Ezt megelőzőleg azonban máris felülvizsgálat alá veszik a közhatalom ténykedéseit 1923-tól kezdve, amikor Primo de Rivera a király jóváhagyásával kikiáltotta a katonai diktatúrát.

A kormány ünnepélyesen kötelezi magát a lelkiismeret-, hit- és vallásyakorlás szabadságának a tiszteletben tartására,

elismeri a magántulajdon szentségét s kisajátításnak csupán közérdekből, káritás ellenében szándékozik helyt adni. Megvédelmezi a köztársaságot mind azokkal szemben, akik meggátolni igyekeznek megszilárdítását, s következetesen fenntartja magának azt a jogot, hogy a köztársaság ellenségeit büntető uton üldözze és felelősségre vonja.

A Zamorra-kormány legfontosabb programja az agrár-kérdés szociális megoldása széleskörű földbirtokrendezés után.

7. ARGASOK.

A fővárosban tegnap óta nem fordult elő egyetlen zavargási kísérlet sem. Nap-

Blasco Ibanez:

„A leálcázott XIII. Alfonz”

Alfonz

XIII. Alfonz spanyol király bukása alkalmából nem lesz érdektelen beletekinteni abba a könyvbe, amelyet Blasco Ibanez, a nemrég elhunyt világhírű spanyol író, aki hazájától távol, önkéntes száműzetésben halt meg, adott közre a párisi Flammarion kiadóvállalatnál „A leálcázott XIII. Alfonz” címmel.

Könyvében mindenekelőtt a király személyével foglalkozik. „A spanyol királyt — írja Ibanez — éveken keresztül úgy állította be a közvélemény, mint rokonszenves embert. A fiatal tiszt, a könnyűszavú gavallér — mindenki előtt szimpatikus volt. Az esztendő azonban elteltek, anélkül, hogy XIII. Alfonz — felnőtt volna. A korán megvénült csodagyerekekhez hasonlóan, akiknek fejlődése hirtelen abbamaradt. Veszélyes, elviselhetetlen, beteges kreaturák lesznek belőlük, akiket az ok nélküli hiszékenységek és kényeztetés még jobban elront.”

„XIII. Alfonz mindig II. Vilmos német császárt szerette utánozni, de természetesen meglehetősen neveléses módon. Ebben a szorgoskodásában úgy festett, mint a színpadokon az a bohócos figura, aki a háttérben áll és minden mozdulatát utánamajmolja a főhősnek.”

„Ime XIII. Alfonz napi programja: Késő délben kelt fel, bőségesen és sokáig ebédel. Délután kétórákor felöltözik tengerügyi egyenruhába, ezt azonban három órákor leveti és helyette „halálhuszár”-uniformist ölt. Négy órákor ezt is változtatja és dzsidás-páncélba bujlik.”

„A katonai egyenruhák pompája azonban nem mindig elégítette ki. A polojátékhöz clownnak öltözött, még pedig olyan szerencsétlen kinézéssel, hogy a madridi illusztrált lapok fotóriportereinek megfirtották, hogy a királyt ebben a ruhában lefényképezzék, mert attól tartottak, hogy az egész világ röhögni fog rajta.”

A továbbiakban elmondja Blasco Ibanez, hogy ő személyesen soha nem találkozott XIII. Alfonzzal, de ez nem a királyon mulott. Ő volt mindig az ellen, hogy bemutassák neki.

„XIII. Alfonz abban a képzelgésben ringatta magát, hogy a portugál köztársaságot megsemmisítheti és, Portugáliát beleolvasztva Spanyolországba, megvalósíthatja a nagy Ibériai Impériumot. — Olyan abszolútisztikus uralkodó szeretett volna lenni, mint II. Vilmos. Nagy barátja is volt a németeknek. A világháború alatt állandóan kétszínű politikát folytatott: — az antant felé kijátszotta magát nagy antantbarátnak, a valóságban pedig a német tengererőkre és a spanyol partvidékeken min-

és a „semleges spanyol vizeken” a legnagyobb nyugalommal torpedózhattak meg a Marokkó felől jövő francia hajókat.”

„Nekem Valencia mellett a tengerparton van egy villám — írja Ibanez. — Malvarossának hívják. Amikor a világháború öt évét Párisban töltöttem, kis házam gondozói hetenként írták kétségbeesett levelüket, hogy nem lehet lemenni sétálni a partra, mert a hullámok teletelítették francia asszonyok, gyermekek és matrózok hulláival. Százával kerültek a holttestek a spanyol fővárosba, Alfonz és a német tengeralattjárók jóvoltából.”

„A spanyol municiógyárak közül azokat, amelyek az antantnak a világháború folyamán municiót szállítottak, Alfonz király hallgatólagos beleegyezésével egy banda rendszeresen felrobbantotta. A banda élén egy báró Rolland nevű német állott. Ha a gyárakat újra felépítették, — újra robbant egy bomba.”

„XIII. Alfonznak azonban nagy érdemei vannak: szenvedélyes automobilista, kitűnő galamblovó és elsőrangú polojátékos. Végtelenül érzékeny, mint az olyan ember, aki el van ragadtatva magától és aki magától értetődőnek tartja, hogy ebben a földi életben minden jóban része legyen. Ő nemcsak király, tehát nemcsak első embere Spanyolországban, Ezzel ő nem elégedett volna meg. Első földművelője, első katonája, első tengerésze, első... mindene. Még csak az hiányzott, hogy képeket fessen és könyveket írjon. Az ilyen szellemi szórakozásokat azonban szerencsére nem ambicionálta.”

„A banketteken azt szerette, ha sikamlós történeteket mesélnek neki, amiket ő hasonló pikáns történetekkel viszonozott.”

„XIII. Alfonznak egyébként minden vágya az, hogy vagyont szerezzen, miután nagyon jól érzi, hogy a trónja nem elég szilárd. Eppen ezért mindenféle üzletekbe bocsátkozott. Rendkívüli feltűnő módon dörgölődik az amerikai multimilliomosokhoz. Ha egy ilyen multimilliomos érkezik Spanyolországba, Alfonz rögtön kihallgatáson fogadja és olyan reverenciát csap neki, mint a pápának.”

Ezután elmondja Blasco Ibanez, hogy XIII. Alfonznak három legjobb barátja, Marquet ur, egy belga ember, aki a sansbeatiani játékkaszinót bírli, amiben Alfonznak részesedése van, azután egy Cornuchet nevű ur, aki a deauville-i versenystállót tartja, és végül Pedraza aki a király külföldi kölcsönügyleit bonyolítja.

No kísérlet az egészségével.
Kérjen Ön is kimondottan eredeti
»OLLA«
óvszert, mely megőrzi egészséget

„OLLA”
GUM...?

hosszat tüntető menetek járják az utcákat, a köztársaságot éltetve. A felvonulásokat autók és teherautók száguldozó diákok és diáklányok irányítják és fegyvelmezik. A rendőrök kifordították piros bélésű köpenyeiket s úgy viselik.

Ezzel szemben Barcelonában a királyság bukása és a köztársaság kikiáltása nagyobb zavargásokkal járt.

A forradalmi tömeg megrögzte a börtönöket és mindenkit kiszabadított, a politikai foglyok között mintegy hatszáz gonosztevőt is.

Emiatt a rendőrség közbelépett s a heves összetűzés során két munkást lelőttek. A rendőrség az ostromállapot ellenére sem tudott urrá lenni a helyzeten. A baloldali munkásság ugyanis kikiáltotta az általános sztrájkot s megtámadta, aztán kifosztotta a politikai klubokat.

EMIGRÁNS-CSERE PÁRISBAN.

Páris, a spanyol emigránsok főszékhelye, közvetlenül is részt vesz a forradalmi változásban.

Tegnap hazaindult Spanyolországba az emigrált köztársaságiak első nagyobb csoportja.

Alig hagyta el vonatjuk a pályaudvart, megérkezett ellenkező irányból az első szerelvény a Spanyolországból menekült monarchistákkal.

A köztársaságiak és a monarchisták tehát úgy hazájukban, mint az emigrációban helyet cseréltek.

Franco őrnagy, valamint az új köztársasági kormány három minisztere: Prieto, Domingo és Borrios még tegnap megérkeztek Párisból Madridba.

„Alfonz mindig végtelenül sajnálta, hogy San Sebastianban a játékkaszinó csak három hónapig van nyitva egy évben, holott Monte Carloban egész évben nyitva van a játékkaszinó. Később azután megalapította a madridi „Jégpályát”, ahol egész évben át folyhat a játék. Nagyon büszke ezenkívül a király a madridi versenystállójára és különösen „Ruban” nevű lovára, amellyel hatalmas pénzeket nyer.”

Blasco Ibanez azzal végzi könyvét — melynek nagyon sok jóslata beteljesedett, most — hogy azok, akik nem tudnak idejében elmenni, rendszerint nagyon rosszul végzik később. Cromwell Angliája és a Konvent Franciaországja jó példák erre...

NŐK a magyarpárti mozgalomban

Dicsőszentmárton, április 16.

Az országos Magyar Párt dicsőszentmártoni tagozata most tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyet a rendesnél nagyobb érdeklődés kísért. Meglepő és egyben öröndetes jelenség volt, hogy a közgyűlésen igen sok nő jelent meg. Gróf Béli Gergely elnöki megnyitóját után Bach Ede tartott beszámolót a tagozat múlt évi munkálkodásáról. Értékes eredményként könyvelte el, hogy a vezetőség kiépítette a szomszédsági rendszert s a város lelkesebb asszonyait is bevonta a társadalmi munkába, amelynek üdvös eredménye már is érezhető volt. A választások során egyhangúlag a következő tagokkal egészítették ki az intézőbizottságot: Béli Gregelyné, Barabás Béláné, Struszkó Ferencné, Török János, Albert János Jászberényi János és Pálffy Antónia és a jövőévi költségvetés megállapítása után Barabás Béla képviselő tartotta meg beszámoló beszédét.

Barabás Béla az ország gazdasági helyzetét ismertette nagy figyelem közepette. Megállapította, hogy a romániai gazdasági leromlás nem lehet kizárólag a világgazdasági válság terhére róni. Nincs ország, amely ennyire súlyosan érezné a gazdasági válságot, mint Románia s ennek oka abban a túlzó sovíniszta politikai rendszerben van, amelynek egyes célkitűzése az ország egyik legértékesebb népelemének, a kisebbségeknek mesterseges leszegényítése, sőt kifosztása. Ismertette a kormányrendszernek hibáit és súlyos szavakkal ítélte el azt az iskolapolitikát, amit Anghelescu vezetett be a kisebbségek elrománizálására.

Hírek

„A hosszú szoknya a férfi uralom burkolt alantas céljait szolgálja“

Ugy gondoljuk, a legtöbb hölgy tudja, hogy a női mozgalmaknak Anglia a hazája. Nos, a szigetországból ismét egy olyan hír érkezett, amely alighanem igen közletről érdeklő a hölgyeket. Londonban ugyanis legalább háromszáz különféle olyan női egyesület működik, amelyek abból a célból alakultak, hogy kiküzdjék a hölgyek egyenjoguságát. Az egyesületek a multkor megbeszélést tartottak, amelyen elhatározták, hogy közös, demonstratív gyűlést tartanak, amelyen megvitatják a legközelebbi jövő tendit. Ezt a nagygyűlést a mult héten meg is tartották és annak a legérdekesebb eseménye a hosszuruha elleni állásfoglalás volt. Az egybegyűltek egyhangulag kimondták, hogy a legujabb divat, amely vissza akarja csempészni a hölgyekre a hosszú ruhát, vakmerő merénylet a nők szabadsága ellen. A gyűlés rögtön határozatot is hozott, amelyben felszólítja azokat a hölgyeket, akik jelentőséget tulajdonítanak a női jogoknak s az azok kiküzdésére irányuló mozgalmaknak, hogy titakozzanak a hosszú ruha ellen és kövessenek el mindent, hogy minél több hívet szerezzenek ennek a felfogásnak. A nagygyűlésen felszólalt Miss Stock angol neves feminista is, akit tüzes és türelmetlen beszédben kelt ki a női dipatot diktáló cégek ellen és kijelentette, hogy a hosszú szoknya a férfiuuralom burkolt és alantas céljait szolgálja. Az egész új dipatot a férfiak találták ki abból a célból, hogy a hölgyeket viszáskényszerítsék a régi rabszolgaságba. Hozzátette még Miss Stock azt is, hogy a hosszú ruha akadályozza a járást, már pedig az a nő, aki akadályozva van a járásban, az akadályozva van szellemi és közéleti előrehaladásában is. Mondanunk sem kell, hogy Miss Stockot viharosan megéljenzették s az utána következő valamennyi felszólaló azt hangoztatta, hogy a hosszú szoknya dipatja merénylet az egész női nem ellen.

— EBBEN A HÓNAPBAN BEFEJEZIK A FEKETESZESZ VIZSGALATOT. Kolozsvárról jelentik: Dunca Gerő dr. vizsgálóbíró, a husvéti ünnepek alatt is folytatta a feketeszesz-ügyben a vizsgálatot. Ujra több tanut hallgatott ki és további tanukat idézett be. A vizsgálóbíró az ügy jelenlegi állásáról nem nyilatkozik, mindössze annyit mond, hogy ebben a hónapban be fogja fejezni a vizsgálatot és az egész feketeszesz-ügy anyaga a kezében lesz. Valószínű az is, hogy a vizsgálat befejezése után több letartóztatás következik.

— HA A JEGYZŐNEK ELŐKELŐ ROKONSÁGA VAN. Tudósítónk jelenti: A kásonalizi körjegyzői csoport három községi tanácsa feljelentett tett Vasu Jancu körjegyző ellen, különböző hivatali visszaélések miatt. A több, mint tíz vádpont közül néhány olyan súlyos volt, amelynek beigazolódása indokoltá tette volna a jegyző azonnali felfüggesztését. A vármegye közigazgatási hatósága be is vezette a vizsgálatot. Csikmegye alispánja személyesen szállott ki a helyszínre, kivizsgálta a vádpontokat s felvette a jegyzőkönyvet. Ennél több azonban mindeztideig nem történt, holott az érdekelt községek lakossága türelmetlenül várja a fejleményeket s már-már az a gyanu kezd felbújni bene, hogy a jegyző előkelő rokonsága gáncsolja el a fegyelmi eljárás szabályos levezetését. Ez a gyanu annál indokoltabbnak látszik a községek előtt, mert egyszer már Vasu Jancu minden kellemtelenség nélkül került ki egy hasonló természetű fegyelmi eljárást követő ügyből.

— HETSZÁZEZER MUNKANÉLKÜLI VAN OLASZORSZÁGBAN. Rómából jelentik: A munkanélküliek száma az utolsó két hét alatt 56.900 fővel csökkent. Jelenleg Olaszország területén, a hivatalos kimutatás szerint, 709.000 ember van munka nélkül.

Keresse fel még ma a
Brassói Lapok
Könyvosztályát!
(Brassó, Kapu utca 56-58. az udvarban) Értékes szép könyveket vehet most fél áron és harmadáron, kedvezményes vásárláson. Megtekintés vételkötelezettség nélkül.

— Hogy nem akarunk háborút, az nem jelenti azt, hogy nem akarunk igazságot — mondotta Bethlen István gróf

Budapest, április 16.
Georg Szilveszter Fiereck amerikai újságíró interjút közöl lapjában a jubiláló gróf Bethlen Istvánnal.
Bethlen az interju során kijelenti, hogy a mai állapotba nem nyugodhat bele Magyarország.
— Hogy nem akarunk háborút, ez nem jelenti azt, hogy nem akarunk igazságot, — mondotta Bethlen. — A békeszerző, a presszió alatt irtuk alá és senki sem várhatja tőlünk, hogy beleegyezzünk saját keresztrefeszítésünkbe. Minden megengedett diplomáciai erőfeszítést sorompóba fogunk állítani, hogy hazánk vérző testét levegyük a keresztől, amíg még élet van benne. A végső célunk a béke, de nem olyan béke, amelynek alapja a statisztusquo. Hajlandók vagyunk nagy áldozatokra, de nem vagyunk hajlandók nemzeti öngyilkosságot elkövetni.
Az újságírónak arra a kérdésére, hogyan gondolja a békeszerződések gyakorlati megváltoztatását, Bethlen kijelentette, hogy részben a határok visszaállításával, részben pedig népszavazással.
— Vannak területek, — mondotta a miniszterelnök —, amelyek kétségtelenül magyarok és ezeket minden további nélkül vissza kellene csatolni az anyaországhoz. Egyebütt a népszavazás volna helyes.
A királykérdést illetőleg kijelentette Bethlen, hogy ez nem sürgős, ezt a magyar törvényhozás mindenki meglepődésére el fogja majd intézni.

Legujabb

Spanyolországban akcióba léptek a kommunisták

Madrid, április 16.
Az ország minden részéből érkezett jelentések szerint a lakosság szerdán örömmámorban ünnepelte a köztársaság megalakulását. A hadsereg és hadiflotta tisztjei azzal veték tudomásul az alkotmányváltozást, hogy a köztársaság színeivel diszített sapkarózsát tűztek fel.
Egyes nagyipari központokban a baloldali munkásság tovább sztrájkol és a szovjet kikiáltását követeli.
Szevillában tegnap este a rendőrség és a tüntető kommunisták között véres összelikezés ment végbe.
A karhatalom belelőtt a kommunista tömegbe. Egy kommunista szörnyethalt, 6 pedig halálosan megsebesült.
A párisi Matin munkatársa Bayonneban rövid beszélgetést folytatott a száműzött királynéval, aki kijelentette, hogy lehetetlen, hogy a spanyol nép elűzte a királyát.

— IDŐJELENTÉS. Budapestról táviratozák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint némi javulás, de még mindig változékony, aránylag hűvös idő várható.
— ARADI HIREK. Tudósítónk jelenti: Stan Nicolai szabadhelyi éjjeli őrt ma bekisértek az aradi ügyészségre, mert a román ünnep harmadik napján egy furkos bottal fejbeverte Weisz Lázárt, régi haragost. Weisz állapota súlyos, az éjjeli őrt letartóztatták. — Kikelaka községben tegnap tűz pusztított. A községháza mellett kigyulladt egy szalmakazal, amely puszulással fenyegette a községházat is. Az aradi tűzoltók nagy készültséggel vonultak ki és így sikerült a tüzet lokalizálni.
— TEGNAP TOBB VILÁGURRÁKÉTAT INDÍTOTTA EL, AMELYEK SIMÁN VISZSZATÉRTÉK A FÖLDRE. Osnabrickból jelentik: Tiling mérnök, aki szintén kísérletezik a rakétarepüléssel, tegnap nagy sikerrel eregette levegőbe világurakéta-modelljeit. A legnagyobb modell elérte a kétezer méter magasságot. — Valamennyi kísérlet sikerült és ugyancsak simán történt a rakétahajók leereszkedése. Tiling reméli, hogy jövő tavaszra sikerül emberszállításra is alkalmas rakétát készítenie.

— VEREBEKRE VADÁSZOTT ÉS FELESÉGÉT LÖTTE LE. Szegedről jelentik: Végetes baleset színhelye volt tegnap a közeli dorozsmai tanya. Szűcs Antal gazdálkodó a délután folyamán vadászpuskájával verebekre lövöldözött, miközben kijött a házból a felesége is. A férfi nem vette észre az asszony közeledését és egy éppen arrafelé irányított golyóval súlyosan megsebesítette. Szűcsné válságos állapotban szállították kórházba, felépüléséhez nincs sok remény.

Nemesak a székrekedésben szenvedőknek, hanem az egészségeseknek is ügyelni kell beleinek rendszeres tisztítására. Orvosának tanácsára vegyen be este 2-3 szem Artin dragéet és reggelre megkönnyebbül.
— MEGKEZDTÉK A BUDAPESTI KLINIKAI PANAMA TÁRGYALÁSÁT. Budapestről jelentik: A négy esztendővel ezelőtt kipattant nagyarányú klinikai panama bünperében ma megkezdtek a főtárgyalást. Emlékeztetés, hogy a fővárosi klinikáknak romlott húst és élelmiszereket szállítottak, a megvesztegetett tisztviselők szembunyása mellett. A bünpernek tizenegy vádlottja és többszáz tanúja van.

tusquo. Hajlandók vagyunk nagy áldozatokra, de nem vagyunk hajlandók nemzeti öngyilkosságot elkövetni.
Az újságírónak arra a kérdésére, hogyan gondolja a békeszerződések gyakorlati megváltoztatását, Bethlen kijelentette, hogy részben a határok visszaállításával, részben pedig népszavazással.
— Vannak területek, — mondotta a miniszterelnök —, amelyek kétségtelenül magyarok és ezeket minden további nélkül vissza kellene csatolni az anyaországhoz. Egyebütt a népszavazás volna helyes.
A királykérdést illetőleg kijelentette Bethlen, hogy ez nem sürgős, ezt a magyar törvényhozás mindenki meglepődésére el fogja majd intézni.

Legujabb

Spanyolországban akcióba léptek a kommunisták

Madrid, április 16.
Az ország minden részéből érkezett jelentések szerint a lakosság szerdán örömmámorban ünnepelte a köztársaság megalakulását. A hadsereg és hadiflotta tisztjei azzal veték tudomásul az alkotmányváltozást, hogy a köztársaság színeivel diszített sapkarózsát tűztek fel.
Egyes nagyipari központokban a baloldali munkásság tovább sztrájkol és a szovjet kikiáltását követeli.
Szevillában tegnap este a rendőrség és a tüntető kommunisták között véres összelikezés ment végbe.
A karhatalom belelőtt a kommunista tömegbe. Egy kommunista szörnyethalt, 6 pedig halálosan megsebesült.
A párisi Matin munkatársa Bayonneban rövid beszélgetést folytatott a száműzött királynéval, aki kijelentette, hogy lehetetlen, hogy a spanyol nép elűzte a királyát.

— IDŐJELENTÉS. Budapestról táviratozák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint némi javulás, de még mindig változékony, aránylag hűvös idő várható.
— ARADI HIREK. Tudósítónk jelenti: Stan Nicolai szabadhelyi éjjeli őrt ma bekisértek az aradi ügyészségre, mert a román ünnep harmadik napján egy furkos bottal fejbeverte Weisz Lázárt, régi haragost. Weisz állapota súlyos, az éjjeli őrt letartóztatták. — Kikelaka községben tegnap tűz pusztított. A községháza mellett kigyulladt egy szalmakazal, amely puszulással fenyegette a községházat is. Az aradi tűzoltók nagy készültséggel vonultak ki és így sikerült a tüzet lokalizálni.
— TEGNAP TOBB VILÁGURRÁKÉTAT INDÍTOTTA EL, AMELYEK SIMÁN VISZSZATÉRTÉK A FÖLDRE. Osnabrickból jelentik: Tiling mérnök, aki szintén kísérletezik a rakétarepüléssel, tegnap nagy sikerrel eregette levegőbe világurakéta-modelljeit. A legnagyobb modell elérte a kétezer méter magasságot. — Valamennyi kísérlet sikerült és ugyancsak simán történt a rakétahajók leereszkedése. Tiling reméli, hogy jövő tavaszra sikerül emberszállításra is alkalmas rakétát készítenie.

— VEREBEKRE VADÁSZOTT ÉS FELESÉGÉT LÖTTE LE. Szegedről jelentik: Végetes baleset színhelye volt tegnap a közeli dorozsmai tanya. Szűcs Antal gazdálkodó a délután folyamán vadászpuskájával verebekre lövöldözött, miközben kijött a házból a felesége is. A férfi nem vette észre az asszony közeledését és egy éppen arrafelé irányított golyóval súlyosan megsebesítette. Szűcsné válságos állapotban szállították kórházba, felépüléséhez nincs sok remény.

Nemesak a székrekedésben szenvedőknek, hanem az egészségeseknek is ügyelni kell beleinek rendszeres tisztítására. Orvosának tanácsára vegyen be este 2-3 szem Artin dragéet és reggelre megkönnyebbül.
— MEGKEZDTÉK A BUDAPESTI KLINIKAI PANAMA TÁRGYALÁSÁT. Budapestről jelentik: A négy esztendővel ezelőtt kipattant nagyarányú klinikai panama bünperében ma megkezdtek a főtárgyalást. Emlékeztetés, hogy a fővárosi klinikáknak romlott húst és élelmiszereket szállítottak, a megvesztegetett tisztviselők szembunyása mellett. A bünpernek tizenegy vádlottja és többszáz tanúja van.

a jugoszláv és a görög vasutak 50 százalékos jegykedvezményt adnak, úgy az oda, mint a visszautazásnál. Ugyancsak oda- vissza érvényes a csehszlovák vasutak 33 százalékos, az osztrák vasutak 25 százalékos a bolgár, a török Chemin de Fer, a svájci szövetségi vasutak, a német vasutak, a lengyel, a litván, a lett vasutak 25 százalékos utazási kedvezménye. Csak a visszautazásra érvényes a román vasutak 50 százalékos, az eszt vasutak 50 százalékos és a finn vasutak ugyancsak 50 százalékos kedvezménye. A francia, az angol és számos egyéb állam utazási kedvezménye jelentékeny előnyt jelent a vásárigazolvány birtokosainak. Értékes utitást jelent a vásárigazolvány felmutató külföldi közlekedési kedvezményei terén ezuttal az is, hogy a vásárigazolványt felmutató külföldi közlekedési kedvezménye az évben május 25-ig 4-nek 0 órájától kezdve, egészen május 25-ig 24 órájáig vehetik igénybe az 50 százalékos utazási kedvezményt.

— MAKACS SZÉKREKEDÉS, vastagbélkataris, gyomorhaj, puffadás, vértolóbélkataris, aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes Ferenc József keserűviz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses háziszere. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferenc József viz még ingerlékeny belüli betegknél is fájdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A BOLGÁR KIRÁLY HIVATALOSAN TÖRÖKORSZÁGBA UTAZIK. Szófiából jelentik: Boris bolgár király a nyár folyamán hivatalos látogatást tesz Törökországban. A királyt elkíséri utjára felesége, Giovanna királyné, valamint Cyrill herceg és Burov külügyminiszter.

★ AZ ÁLMATLANSÁG OKA LEHET A RENDELLENES EMÉSZTÉS IS. Ilyen esetekben egy pohárka, lefekvés előtt bevett Underberg gyógylikör, biztosan és kellemes módon hat. Használata által nyugodt, üdítő alvás lesz.

— HIRTELEN HALAL A MOZIBAN. Tegnap délután az ötórás előadás szünetében a brassói Astra-mozgósínházban a körülülők arra lettek figyelmesek, hogy egy idősebb férfi mozdulatlanul ül a helyén. Eleinte azt hitték, hogy elaludt, rövidesen azonban megállapították, hogy meghalt. A nézőtérben jelenlévő dr. Tanasescu orvos konstataulta először a halált, később értesítették a rendőrséget, amely rövidesen meg is jelent, hatósági orvos azonban sokáig nem akadt, úgy, hogy az előadást hosszabb ideig nem lehetett folytatni, miután a helyszíni szemle megejtése előtt a halottat nem volt szabad helyéről elmozdítani. Iratai megvizsgálásánál megállapították, hogy a szerencsétlen ember Dusoi volt kereskedővel azonos, akinek a Vár-utcában van a lakása. Szívrohlődés ölte meg.

★ HITELINFORMÁCIÓ NEM ELÉG, karakterét is ismernünk kell annak, akivel üzleti összeköttetésbe lépünk, hogy a vállalatot elkerülhessük. Kézírásról pontos elemzést készítő 100 lejért Schneider J. grafológusnő, Brassó, Süő-utca 4. szám.

★ URODONAL a világ legismertebb és legelterjedtebb hasonsterü készítménye, amely mossa a vesét, szívet, májat, idegszálakat, izmokat és ízületeket és megszabadítja ezeket az ártalmas hűgysavlerakódásoktól, miáltal megszabadítja a szervezetet sok közeledő betegségtől, amelynek egyébként a szervezet nem tudna ellentállani. Urodonal gyorsabban és alaposabban hat, mint a legtöbb ásvány- és forrássó.

MAI NAPOK

Feleség: Egy nőnél nem az a fontos, hogy melyik évben született. Az arc frissessége a fontos. A nő születési bizonyítványa az arca. Férfj: Igen? Akkor te állandóan okirathamitást követsz el.

★ Egy orvos gépkocsiját elküldötte az egyik garázsba, hogy tisztítsák és olajozzák meg. A mechanikus ezért a munkáért 100 koronát kért.

— Micsoda? Száz korona? — csodálkozott az orvos.

— Ez nem sok, — magyarázta a mechanikus, — egy alapos tisztogatásért és olajozásért. Meg fogja látni, doktor ur, milyen jól fog futni!

Néhány nappal később a mechanikus ke-reste föl az orvost és gyomorfájdalmakról panaszkodott. Az orvos két nagy kanál ricinusadott be neki és száz koronát kért ezért.

— Micsoda? Száz korona? — csodálkozott a mechanikus.

— Ez nem sok, — magyarázta az orvos, — egy alapos tisztogatásért és olajozásért. Meg fogja látni, kedves barátom, milyen jól fog futni!...

Astra (Apolló) Mozgó
Brassó
Csütörtökön és a következő napokon folytatja diadalmas útját
„Öfensége a szerelem“
című hangosfilm, Monopol Ero-film Brassó
Jön
„A gárdahadnagy“

Közgazdaság

Elhullnak a kisbankok, ha nem veszik revízió alá a kamattörvényt

Nyugateurópai mintára nálunk is meg kell alakítani a pénzintézetek központját

Alighogy életbelépett a kamattörvény, máris kitűnt, hogy nem felel meg igazi rendeltetésének, mert, amíg egyfelől ténylegesen gátat szab az uszarakamatnak, másrésztől halálos csapást mért azokra a bankokra, amelyeknek főpénzforrása a betét. Az alábbiakban egy bankember hozzájárulását közöljük, azzal, hogy szívesen helyet adunk minden olyan közleménynek, amely bármilyen szempontból megvilágítja a kamattörvény által kreált helyzetet.

Bukarest, április 16.

Néhány nappal ezelőtt szakszerű és pontos fordítást közölt a B. L. az uszarakamat elleni törvénynek, amelyet már életbe is léptettek. Hogy az ország pénzgazdaságának volt-e szüksége olyan törvényre, amely korlátok közé szorítja a kamathatárokat, az nem is képezheti vita tárgyát, ellenkezőleg azt lehetne mondani, hogy az uszarakamat elleni törvényt nagyon is későn hozták. Hogy mégis szóvá kell tenni a törvényt, annak az oka az, hogy a törvényt nem készítették el azzal a szakszerű gondossággal, amely a jövőbe látva, számolt volna a törvény következményeivel. A legsúlyosabb hibája a kamattörvénynek, hogy nem osztályozza a bankokat. Teljesen egyforma és azonos elbánásban részesíti a kis vidéki és a nagy fővárosi bankokat.

Az új kamattörvény szerint a bankok tizen-négy percentnél magasabb kamattal nem helyezhetik ki a pénzt. Azok a bankok, amelyek a Nemzeti Banktól jelentős reescompt-hitelt kapnak: továbbá azok a nagybankok, amelyek külföldi összeköttetéseiknél fogva még a Nemzeti Bank reescomptjánál is olcsóbb hiteleket tudnak szerezni, a kamattörvény kezei között belül is megtalálhatják számításukat. De mit csináljanak azok a vidéki kis bankok, amelyek csak másodkézből kapják a Nemzeti Bank reescompt hiteleit. Közvetítési díjat kell fizetniük a pénz után és hogyha nem adhatják ki tizennégy percentnél drágábbra ezt a pénzt, úgy effektív rá kell, hogy fizessenek a hitelekre. Ezek a kis intézetek, vagy egyáltalában nem kapnak a Nemzeti Banktól reescompt-hitelt, vagy a kapott hitel olyan kis összegű, hogy nem is játszik szerepet: rá vannak szorítva a betétesek által nyújtott pénzforrásra. Ezért is állott be nálunk az a jelenség, hogy a vidéki pénzintézetek mindig magasabb betéti kamatot fizettek, mint a nagy bankok.

A jelenlegi helyzetben, amikor a vidéki bankok a Nemzeti Banktól alig kapnak reescompt-hitelt, a nagy pénzintézetek által közvetített „olcsó pénz” is drágán jut el a kisintézetekhez. Ha tovább akarja az ilyen kisintézet folytatni eddigi pénzügyi műveleteit, úgy kénytelen lesz állítani a betétekért eddig fizetett kamatokat.

Ennek pedig első következménye, hogy a betétesek kiviszik a betéteket a kisintézetekből, mert hiszen, ha alacsony kamatot kell kapniuk, akkor már inkább a nagyvált bizonyságot nyújtó nagy bankoknál helyezik el a pénzüket.

A vidéki kisintézetek tehát kényszerhelyzetben vannak. Ha nem szállítják le a betéti kamatot, akkor ráfizetnek a kihelyezésekre, viszont, ha leszállítják, — a betétesek elviszik a pénzüket.

Mit legyen a vidéki pénzintézet? Számoljon fel!

Csak úgy kevés az országban az olyan pénzintézet, amely teljes likvidáció esetén, teljesen vissza tudná fizetni a nála elhelyezett betéteket!

Az új kormány, amely elsősorban a gazdasági viszonyok megjavítását tűzte ki programpontjává, a magánhitel megszervezésének problémáját kell sürgősen rendeznie. A kamattörvény mai formájában nem helytálló. Nem szakemberek készítették, pártpolitika-

kai, agitációs szempontok készítették a kormányt a kamattörvény gyors megalkotására. Nem számoltak azzal, hogy a kisbankok el fognak vérezni és, hogy a kamattörvény, — amelyet az uszora letörésére hoztak, — az uszorások karjai közé dobja a betétesek ezreit.

Mert: igen valószínű, hogy a betétesek, a

kik a kamattörvény következtében nem fognak magasabb kamatot kapni a bankoktól, magánemberek segítségét veszik majd igénybe, hogy a magasabb kamatot biztosítsák a pénzüik után.

A kamattörvény sürgős megváltoztatása segíthet csupán ezen az áldatlan állapoton. A már régóta tervbe vette pénzügyi központ föllállítására, — nyugati mintára, — volna az egyetlen célravezető eszköz, amely feleslegessé tenné a jelenlegi kamattörvényt. A pénzügyi központ arra volna hivatva, hogy megszerveze a romániai bank és pénzügyi kereskedelmet.

A Vidéki Pénzügyi Intézetek Egyesülete április 24—25-ére demonstratív közgyűlést hívott egybe a bukaresti kereskedelmi és iparkamara, nagytermébe, a kamattörvény megváltoztatása érdekében. És a kamattörvény revíziója elől nem is lehet kitérni.

Május 1-én új bélyegadó lép életbe

50 banival, 1 és 2 lejellel kell mindenkinek hozzájárulni a román légihajózás kifejlesztéséhez

Bukarest, április 16.

A „Monitorul Oficial” április 9-iki 83-as száma a parlament által egy egész csendben megszavazott törvényt publikál, amely május elsejétől kezdve egy új adónemet léptet életbe.

Ez az adó a közönség legszélesebb rétegeit sújtja.

A törvény szerint május elsejétől kezdve a román nemzeti légihajózás céljaira új bélyegeket bocsátanak ki, amelyeket úgy a postai küldeményeknél, mint a vasúti jegyekre, városközi autóbusszjegyekre, periratokra és okmányokra kiróznak.

50 banis bélyeg kell felragasztani levelezőlapokra és nyomtatványokra, kivéve az újságokat és időszaki folyóiratokat.

1 lejes bélyeg kell ráragasztani levelekre, képeslevelezőlapokra, hatóságokhoz intézett beadványokra, CFR-vasúti jegyekre, városközi autóbusszjegyekre és általában minden olyan hatósági beadványra, amelyek okmánybélyeg-kötelesek.

2 lejes bélyeg kell ragasztani periratokra és minden olyan bírósági okmányra, amely bélyegköteles.

Az új bélyeg az alól csak a részvénytársasági részvények, kötvények, csekkek, váltók, számlák és a színházi és mozijegyek mentesek.

A gazdasági érdekeltségeket éppúgy, mint a magánosokat rendkívül súlyosan érinti az új bélyegkötelezettség, amely különösen a postai forgalmat drágítja meg. Indokolatlan is ennek a törvénynek az életbeléptetése, annál is inkább, mivel annak idején, amikor a segélybélyegeket eltörölték, a postai tarifát felemelték.

Az ország különböző gazdasági érdekeltségei mozgalmat indítottak a törvény hatálytalanítása érdekében.

Megint egy memorandum...

„Z már a román fa-export végvonaglás”

— állapítja meg egy memorandum, amely felsorolja, hogy mit kellene tenni az exportért

Bukarest, április 16.

A galaci kereskedelmi és iparkamara egy memorandumot terjesztett be a miniszteriumokhoz, amelyben vázolja az ország faexportjának súlyos helyzetét különös tekintettel az orosz fadömpingre, amely a legfontosabb piacokról szorítja ki a román fát. Ebben a memorandumban a kamara közli azokat a javaslatokat, melyeket a galaci exportőrök terjesztettek elő a román faexport fellendítése érdekében. A javaslatok a következők:

1. A vasut az exportfa szállítási tarifáját szállítsa le köbméterenként kb. 100 lejellel, ellátólag vagononként 2000 lejellel.

2. Kössön a kormány preferenciális vám szerződést Bulgáriával és Egyiptommal. A szerződés biztosítson a román fának nagyobb vámkedvezményt, mint a melyet az orosz fa élvez. Ezt el lehet érni hasonló kedvezmény viszonzásával.

3. A dunai szállítást tegye olcsóbbá a kormány.

4. A fa tengeri szállítását új hajók beállításával és új vonalak létesítésével gyorsabbá kell tenni. Indítson az SMR Galacból közvetlen fát szállító hajókat Olaszországba, Szicíliába, Franciaországba és az északafrikai kikötőkbe.

5. Szüntesse meg a kormány az összes mellékadókat az exportfánál, egészen a forgalmiadót, amely taxák 50 lejellel drágítja meg a fa köbméterét.

6. Szüntesse meg a kormány a fűrészanyagok termelésénél is a forgalmiadót, valamint az erdővásárlásokkal járó különböző illetékeket.

7. Szállítsa le a kormány az állami erdők kitermelésének bérleti díját.

A memorandum kifejti, hogy a román exportfa végvonaglás ez a mai állapot és ha a fentiek alapján nem siet segítségére a kormány, teljesen megszűnik az exportfatermelés Romániában.

— ISMÉT ENGEDÉLYEZTEK A MARGITAI IPARTESTÜLET MŰKÖDÉSÉT Kaptuk a következő sorokat: A margitai I. fokú iparhatóság részéről Gerlán János főszolgabíró ur személyesen, jóindulattal megvizsgálta a margitai ipartestületet ért sérelmet és a további működést engedélyezte.

Tőzsde

1931 április 16.

Zürich: (nyitás) Berlin 123.65, Amsterdam 208.35, Newyork 59.25, London 25.22 és fél, Páris 20.30, Milánó 27.18 és háromnegyed, Prága 15.37 és fél, Budapest 90.55, Belgrád 912.70, Bukarest 308 és fél, Varsó 58.20, Bécs 73.00.

Devizák (belföldi jegyzés): London 816.30, Zürich 32.33, Newyork 167.75, Berlin 40.06, Bécs 25.63, Prága 4.88, Budapest 29.28, Milánó 8.81, Páris 6.63, Amsterdam 67.50, Belgrád 2.93.

Valuták: Angol font 816, svájci frank 32.50, dollár 168, osztrák schilling 23.65, cseh korona 5, márká 40, olasz líra 8.80, francia frank 6.60, holland forint 63, dinár 3, pengő 29.50.

Sport

Ciumpila ur, a Gloria és a kisebbségi újságírók

Arad, április 16.

Lehet, hogy a tavasz miatt van, de az sem lehetetlen, hogy más okai vannak. Mindenesetre azonban tény, hogy az aradi sportélet ultraszovinizta kiválóságai ismét sajnálatosan sokat hallatnak magukról. Ezek az urak, a kiknél nem a zöld gyepek szabályai, hanem a nemzetiségű beállítottság körül fordulnak meg a megfontolások, az utóbbi időben ismét „nagyon elevenek.”

Arról van szó, hogy az aradi román nemzeti sportmanek egyik vezére, dr. Ciumpilă, aradi ügyvéd, rohamot indított az aradi kisebbségi sportlirapírok ellen. Ciumpilă dr. nem ez a legelső kisebbségellenes kirohása. Sőt. Néhány esztendője csak annak, hogy személye körül parázs sportbotrány zajlott le, persze nemzetiségi alapon. — Azóta mintha valamelyest megcsendesedtek volna az egyébként kvalifikált sportférfi nemzetiségi energiái. Legalább is erre enged következtetni az a tény, hogy Ciumpilă dr. már nem hadakozott olyan hangosan és olyan erővel.

Tavaly húsvétkor azután, — úgy látszik, a tavasz miatt, — ismét megélték az ügyvéd ur, mert husvét megkezdésekor belekötött egyik hivatását teljesítő sportlirapírba, a kit erőszakkal megakadályozott abban, hogy a pályára léphessen.

Ezután ismét egy esztendői szélcsend következett, ám idén húsvétkor ismét a közszereplés terére lépett az ügyvéd ur. Ez alkalommal már valamennyi magyar sportlirapírt meggátolta abban, hogy a husvét mérkőzéseken részt vegyenek.

Az újságírók még ezt az újabb rohamot sem tekintették casus bellinek, mert remélték, hogy csak felelőtlen gesztusról lévén szó, az elégtétel nem marad el. Viszont Ciumpilă dr. több aradi sportember jelenlétében kijelentette, hogy

amennyiben ismét meglátja a sporttelepen ezeket a „firkászokat”, akkor lepofozza őket.

Mivel Ciumpilă dr. olyan uriember, aki a szavát be szokta tartani, nyilvánvaló volt, hogy az ügy koránt sincs elintézve, és, ha a beígért pofonok el is maradtak, a folytatás bekövetkezett.

Legutóbb történt, hogy a Bohn S. C.—Glória CFR mérkőzés folyamán a sportlirapírok páholyában megjelent a Glória egyik vezetője, — megjegyzendő, hogy Ciumpilă dr. is aktív részt vesz a Glória irányításában, — tehát megjelent egyik Glória-vezető, aki tökéletes udvariassággal közölte a hirlapírokkal, hogy azt mondja:

nincsen szükségünk a hirlapírokra. Mi megvagyunk önök nélkül is. Kérem, azonnal hagyják el a pálya területét!

Mit volt, mit tenni? A hirlapírók, — csodálatosképpen egytől-egyig magyarok, — kivonultak a pályáról.

Mit van, mit tenni? Erdély kisebbségi hirlapírói megteszik azt a szivességet, hogy hallgatni fognak az aradi Glóriáról, akár a sir.

Ciumpilă ur, ez egy hősiesség, ez egy úgy-

Az osztrák osztálysorsjáték a legjobb a világon!

84.000 so sjegy. A sorsjegyek fele nyer. 42.000 nyeremény. Egyetlen sorsjeggyel nyerhet esetleg: S. 800.000. — = Lei 20.000.000. — Az összes nyeremények végösszege: S. 13.460.000. — = Lei 335.160.000. — Első osztály huzása 1931 május 19—21. Sorsjegyárak: 1/8 S. 6. — 1/4 S. 12. — 1/2 S. 24. — 1/1 S. 48. — Lei 150 — Lei 300 — Lei 600 — Lei 120

Georg Riessberger

WIEN, XVIII. Währingerstrasse 32.

Minden rendelést azonnal effektuálunk. Fizetés a sorsjegy vétele után. — Minden huzás után felszólítás nélkül küldjük a hivatalos iátéktervet! 12594

Footballabdák I-a

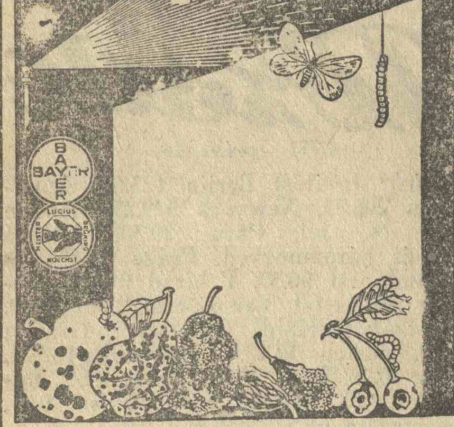
1/150, 2/200, 3/250, 4/300 gummival

5 mecs labda Lei 410.—

Viszonteladónak kedvezmény

GELLER-nél, Brassó, Str. Reg. Ca-rol (Kapu-utca) 36.

Solbar Nosprasen

Solbar-Nosprasen

az egyedüli sikerrel használt vegyszer a gyümölcsfatermelésben.

Felvilágosítást és prospektusokat készséggel szolgál: „Pharma” Studerus & Co. Bukarest 2, Strada Spiru Haret 5.

A NEVETŐ BUKAREST

Bukarest, április 16.

A bukaresti humor egészen speciális valami. Egészen különös, fanyar a zamat. Ugy mutatónak közlünk néhány egészen speciális bukaresti humor-virágot, ahogy azt ma délután a bukaresti humorbörzén egy félóra lefolyása alatt följegyeztünk. A humor-börze természetesen ott van a Capsa előtt, ahol a bukaresti újságírók, politikusok adnak egymásnak találkozózt a déli nagykorzó idején.

★

Egy nagyon jónevű bukaresti újságíró, akinek nevét a nagy politikai interjúk alatt szinte naponta megtalálhatjuk, meséli a következőket:

— Éjjel tizenkét óra lehetett, amikor a boulevard Elisabeta beléptem egy első osztályú vendéglőbe. Az előkelő helyiség egyik asztalánál egy nagyon jól öltözött, szakállas ur rá volt borulva az asztalra és szabályszerűen aludt.

A pincérek ott sűrűgtek az alvó szakállas mellett és szólt a zene, a mellette lévő asztaloknál élénken diskuráló párok Odahívtam egy pincért.

— Isten ments. Dehogy dobjuk ki ezt a szakállas embert, aki itt alszik... ráborul az asztalra...

A pincér élénken tiltakozott.

— Isten ments. Dehogy dobjuk ki. Sőt ellenkezőleg. Most már negyedizben költjük fel és mindannyiszor megfizettük vele azt az üveg pörösbort, amit fogyasztott.

★

A bukaresti központi rendőrség egyik főtisztviselője mondta el az alábbi valóban megtörtént esetet:

— Kint a periferián revolveres merénylet történt, az ügyeletes rendőrkormányos sorban hallgatja ki a merénylet alkalmával a helyszínen jelen volt tanukat. És ott folyik le az alábbi jelenet:

— Szóval maga ott volt a helyszínen. Pontosan látta, hogy mi történt.

— Igenis komizár ur.

— Pontosan mondja meg, hány lépésnyire volt az áldozattól, amikor az első lövés eldördült.

— Pontosan tíz lépésnyire.

— Rendben van. Azt már tudom, hogy az első lövés talált. De akkor a merénylet még egyszer rálőtt az áldozatra.

Hol volt ön a második lövés alkalmával?
— Nyolcszáz lépésre, komizár ur...

★

A harmadik fanyar humorkát, amit fel tudunk jegyezni, a közoktatásiügyi minisztérium egyik vezérinspektora mondta el. Már csak azért is érdemesnek tartottuk feljegyezni, mert még egy fájdalmas mellékzöngéje is van ennek a kis esetnek, amint az alábbiakból az mindjárt ki is derül.

— Egy bukaresti liceum második osztályában, történelem órán a tanár a magyar-román háborúról tart előadást. Az előadás végén a tanár felszólítja az egyik nebulót.

— Jonescu.

Jonescu, az 1931-es diáktípus. Iskola-könyvek helyett sportjutsút hoz magával, csukott szemmel, füstára a zörej után meg tudja mondani, hogy milyen autót haladt el az ut közepén, betéve ismeri az összes sportrikordokat, élete minden págya, hogy végre itt hagyhassa az iskolát és ő maga is sportbajnok lehessen.

— Mondd csak Jonescu, mikor szenvedték a magyarok tőlünk a legsúlyosabb vereséget?

Jonescu egy pillanatig gondolkodik és azután vigyorgó képpel kivágja:

— Futball-ban, vagy tenniszben akarja tudni professzor ur?

★

Az egyik legjobb nevű román író, aki családjával együtt egy bukaresti penzióban él, mondta el az alábbi esetet, melynek főszereplője az író tizenhat éves gyönyörűszip és szellemes leánya.

— A lányom, Lilica, néhány nap óta rosszul érezte magát. Természetesen azonnal orvost hívtam hozzá. Az orvossal való beszélgetése így folyt le:

— Doktor ur, nem tudom mi van velem, de néhány nap óta minden reggel rosszul érzem magam és fáj a fejem.

— Nincs semmi baj, kedves kisasszony. Ez azonnal el fog múlni, ha szót fogad nekem. Igyon minden reggel egy pohár meleg vizet.

— Ezt iszom én ugyanis minden reggel kedves doktor ur, csak itt a penzióban ezt — kávénak nevezik.

f. a.

ÉRTESÍTÉS!

Szombaton, 1931. április hó 18-án délután 4 órakor a brassói Union-Klub helyiségében, Kolostor-utca 36. szám alatt a következő perzsza szőnyegek önkéntes árverésen eladtnak:

1 drb. Bokhara, nagyság	165x117
7 drb. Beludistan, nagyság	153x87
	190x103
	175x102
	159x86
	181x95
	152x81
	150x115
2 drb. Afghan, nagyság	240x115
	112x102
6 drb. Siras, nagyság	161x117
	162x118
	208x162
	148x104
	203x160
	150x106
1 drb. posztó, nagyság	680x240

A szőnyegek megtekinthetők Rosner R. cégnél, Kolostor-utca 13. szám.

Dr. Nicolae Joanes, közjegyző.

Az **„EURÓPA”** kávéházban

szombaton folyó hó 18-án este a népszerű és közkedvelt **Glausiuss Tibor** karmester vezetésével

luftballonos tarka táncestély lesz reggellig.

Asztalokat célszerű már most foglalni

B. L. Kocsis Béla Felelősszerkesztő

a BRASSÓI LAPOK nyomdavidualatának kiadása és rotációja nyoma, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10J, negyedévre 30J, félre 60J, évente 120J lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1 (Halmágyi Pál) — Déva: Str. S. Barnabiu 10. (Ostian Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanța 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hruvad- és Alsófennemegyek részére **Kolozsvár:** Str. Dupa arilor 7. (Ivott Timár-ucca) (Neumann Ignác) — **Marosvásárhely:** Szgyörgy-u. 6. (Szabó Jenő) — **Nagyvárad:** Str. Furau 13. (Szigetváry László) — **Nagyvárad:** Str. Nic. Jica 32 (Szabó Gyula) — **Szatmár:** Papp Géza-utca 15. (Kertész László) — **Szatmár:** és Marosmegyék részére — **Szilágysomlyó:** (Heller Ernő) — **Temesvár:** Gyárváros, Igás-utca 4. (Halmágyi Pál) — **Torda:** Str. Regele Ferdinand 25. (Denes József.)

Megbízások levételére és fizetések átvételére lenti, helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Nádas Jenő, Gerő Sándor.

Szerkesztői üzenetek

S. M., Marosludas. Leveléről nem tudunk, s így természetesen nem is válaszolhattunk rá. Egyetlen beküldött levelet, vagy írást sem hagyunk válasz nélkül.

B. I. Sajnos, a felmondás ellen, ha annak időartama megfelel a törvényességnek, nem lehet semmit sem tenni, még akkor sem, ha a felmondás külső befolyásolásra történt. Ezt különben is letagadnák, ha arra kerülne a sor. A másik ügyben nem elérhetjük ki várakozását, mert cékeket, így biztosítóintézeteket sem ajánlunk.

B. A. Köszönjük a köszönetet. Örülünk, ha olvasóinknak, előfizetőinknek nehéz helyzetükben legalább felvilágosítással, tanáccsal szolgálhatunk.

B. Gy. A kiadóhivatal fog Önnek válaszolni ez ügyben.

Időgen légió. Nagyon sajnáljuk, de nem mondhatjuk meg, hogy juthat be az idegen légióba, mert nem akarunk elősegíteni egy olyan légiót, amelyet jóvátehetetlenül végzetesnek, katasztrófálisnak tartunk. Az Ön huszáros, erőteljes fiatalsága, ha még oly sok csapáson ment is keresztül, — szülei, testvérei elhaltak, — s még oly nyomasztó is mai munkanélküli helyzete, melyben egy szegény rokona jólelkűségére van utalva, tiltakozik az ellen, hogy az életét olyan szolgálatra áldozza fel, mely roppant nélkülözések és megpróbáltatások közt Önnek nem ellenséges fajok elleni harcban, vérontásban merül ki. Fiatalember. Ön nem tudja, mi az az idegen légió, s hogy annak örömei mellett a bajok itthoni

légiói elenyésznek. Bizzék az életben, Őmagában, s ha napszámos munkával keresni akar, meg a egyelőre a kenyérért, a jövője meg van, míg Afrika forró sivatagaiban, pusztító betegségek, könyörtelen diszciplína és halálos veszedelmek közt mindennek vége.

29 éves vasutas. Ziláltan és névtelenül ír panaszos soraira nem lehet érdemlegesen válaszolni. Ismerjük különben a román nyelvű vizsgákkal üzőt hajszát, mely még a magyar husvét ünnepén sem hagyta nyugton a magyar vasutasokat.

S. Böszö. 1. Palló Imre, m. kir. operaház. Ha jövedvében találja a kérése, bizonyára küld. 2. Bizonyára közlik a jó kompozíciót, ha megközlük, meg is fizetik. Hogy mennyi a honoráriuma egy ilyen zeneműnek? Azt majd meg fogja tudni, ha a megjelent szerzeményét díjazni fogják. 3. Küldhet. 4. Mindenesetre világot, georgette, vagy crépe de chine-t.

Utolsó remény. Sorsjegye nem nyert.

B. M., Bukarest. Részletesebben kellene közölnie, mi volt a boldogult édes atyja, mennyi ideig szolgált az államnál, mikor halt meg, szolgálatban érte-e a baleset? Mindezek nélkül nem lehet érdemleges választ adni.

Vérológiai. Mindkettő értéktelen. Nincsenek többé huzásai.

Előfizető. Tusnád. Mindegyik jó: a Gabelberger—Markovics s a Fenyvessi—Stolze is mindegyiknek meg van a maga speciális előnye.

Cruturi előfizető. Kérdésére a B. L. könyvosztálya fog válaszolni.

K., Petrozsény. Mi csak közöltük a hírt, de az örökség közvetítésére nem vállalkozhatunk. Ha Önök jogszertinti örökösöknek tekintik magukat, meg fogják találni a módot, hogy a célra vezető lépéseket megtehessek.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 150, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50 szeri megjelenésnél 2 lej

Véte'-eladás

Üzemképes mozgé, komplett olcsón eladó. Cinema „Ghimmes”, Ghimes Fagét. 12565

Kisebb, berendezett birtokot, melynek folyóvize is van, örök áron megvenni Brassó megyében, Háromszékmegyében, vagy Erdővidéken. Ajánlatokat 0 F. cmre a lap kiadóhivatalához kérek. 12438

Női-kalapok olcsó árban kaphatók. Átalakításokat 70 lejért vállalkoz. Kapu-ucca 36. Brassó.

Eladó egy teljes mozifelszerelés egy vetítógéppel, 5 és fél kilowattos dinamóval és 1 km. vezetékkel. Cim: Bertalan Béla, jud. Odorheiu. 12560

Facillárok, művészi szobrászmunka, Mendelsohnál. Bukarest, 11. junie 48. udvarban. 12605

Családi ház melléképületekkel, jó helyen olcsón eladó Márkosfalván, Háromszéken. Érdeklődni Csiky Zoltánnál, Lazareni, judetul Ciuc. 12601

ÜZLETPULT és JÉGSZEK. RÉNY keresetlik megvételre. Tejszövetkezet, Brassó, Közép-ucca 33. 12600

Brassóban biztos megélhetést nyújtó vegyeskereskedés átadó, elköltözés miatt. Cim 12593 sz. alatt a brassói kiadóban.

Kétsapós söraparát; „Spritz” (duccozó) gépek; Benzinmotorok; hegesztőkészülékek, olcsón eladók. Demeter Bálint Targumures, Kossuth-u. 19. 12591

Eladó Mayerhoffer gyártmányú, jókarban levő komplett kenyérgyárberendezés. Ajánlatok Taub Hirliapiródába küldendők. 12590

Allást nyer

Mindenes leány, aki főzni tud, azonnal felvétetik. Stössel, Bukarest, Bdul Carol 21. 12607

Idősebb jól főző mindenek szakácsnét keresek falura. Ajánlatokat „falu” jellegre Racosul de Josra, post restant kérek. 12605

Szorgalmas, szakképzett, szerény igényű főmőlnárt keresünk vám- és kereskedelmi malmunkhoz. Ajánlatok eddigi működési bizonyítvány másolatok és fizetési igényeivel Egyesült Villamossági és Malmi Rt. Beius, küldendők. 12599

Lakás

Sepsiszentgyörgyön, jóforgalmu fűszerüzlet bodega helyiséget és lakással, azonnalra kiadó. Ráduly, Vasut-ucca 24. Ugyanott komplett üzleti berendezés eladó. 12530

Keresek Brassóban 2 vagy 3 szobás, fürdőszobás lakást, lehetőleg földszinten. Kőbánya-ucca, Gácsmajor környékén előnyben. Címeket „Állandó 1931” jellegre a brassói kiadóba. 12578

Fiatal házaspár keres 2 szobás modern lakást, lehetőleg a Belváros közelében, Címeket kérjük „Gyermekeken” jellegre a brassói kiadóban leadni. 12579

Kényelmes szoba, elegáns butorozással, lift, hall, Bukarest központjában, kiadó. Str. Negru Voda 7, emelet Megtekinthető 9—3. 12610

Luxusosan berendezett nagyobb és kisebb lakrészek központi fűtés, modern kényelem, szép kilátás, központi fűtés, előnyös áron kiadó. Bukarest, Stirbei Voda 129, Plevnei sarok. 12604

Bukarestben forgalmas uton javítóműhelynek alkalmas helyiséget keresek. Motor és transmissiókkal előnyben. Ajánlatokat „Javitó műhely” jellegre a bukaresti kiadóba kéretnek. 12608

Két szoba konyhás lakás esetleg fürdőszobával kiadó Brassó, Közép-ucca 36. 12600

Előkelő magyar uriháznál szoba pensióval uriembernek kiadó. Bukarest, Luterana 20. IV. lift. 12606

Ön is megőgazdagodhat

a HUGO HORWITZ és Tsa, Wien I. Franz Josefs Kai 65 bankház osztálysorsjegye által.

Már egyetlen sorsjeggyel megnyerheti a következő óriási összeget:

Schilling 800.000 = Lei 20.000.000

Az osztrák osztálysorsjáték a legjobb a világon!

84.000 sorsjegy. **42.000** nyeremény és egy prémium

A fele az összes sorsjegyeknek nyer!

1 prémium	500.000 Schilling	= 12.500.000 Lei
1 főnyeremény	300.000 Schilling	= 7.000.000 Lei
2 nyeremény	100.000 Schilling	= 5.000.000 Lei
2 nyeremény	80.000 Schilling	= 4.000.000 Lei

továbbá 2 nyeremény a 60.000. 1 nyeremény a 50.000, 2 nyeremény a 40.00 és sok más

Az összesnyeremények végösszege: **Schilling 13.406.400. = Lei 335.160.000.**

Első osztály huzása: 1931 május 19. és 21.

Minden nyereményt azonnal készpénzben és levonás nélkül fizetünk ki. A huzás után összes feleknek felszólítás nélkül küldjük a hivatalos nyereménylistát.

Rendeljen még ma sorsjegyet!

Szerencsésje utolérheti álmában!

1/2 S 48	1/3 S 24	1/4 S 12
Sorsjegyek ára:	Lei 1.00	Lei 0.00
	Lei 1.00	Lei 3.00

124 4 H